

Verksamhetsberättelse Studieförbundet Bilda 2021

Innehåll

Bildas uppdrag	5
Året i korthet	6
Digital verksamhet i fokus under pandemin	8
Kyrka	10
Kultur	20
Samhälle	28
Offentliga arrangemang	36
Möten i Jerusalem	40
Cirkelledarutveckling	42
Stödfunktioner	44
Långsiktig verksamhetsinriktning	48
Studieförbundet Bildas organisation	50
Verksamhetskommentarer	53
Verksamhetsstatistik	54

Verksamhetsberättelse för Studieförbundet Bilda för kyrka och samhälle 2021

Omslag: Kevin Woblick

Bilder: sid 4: Bilda, sid 11: Rémi Walle, sid 13: Bilda, sid 15: SUK, sid 16: SOSF, sid 17: Bilda, sid 18: Jens Olof Lasthein, sid 19: Melissa Askew, sid 21: Medhi Lamaaffar, sid 23 Anders Roos, sid 24: Sara Almgren, sid 25: Peter Ahlbom, sid 26: Bilda, sid 27: David Beale, sid: 29 Shane Rounce, Sid 30: Bilda, sid 31: Privat sid 33: Privat, sid 34: Bilda, sid 35: Elisabeth Ohlson, sid 36: Bilda, sid 37: Privat, sid 39: Bilda, sid 40: Claes Göran Ydrefors, sid 41: Bilda, sid 43: Peter Floyd, Sid 49: Filip Jakobsson, Oh, Brilliant.

Illustrationer: sid 6–7, 8–9, 30, 42, 50 och 52: Bilda.

Tryck: TMG Tabergs, 2022

Grafisk produktion: Maddern Design AB

Stark tilltro till folkbildningens kraft

LIKSOM 2020 BLEV 2021 på många sätt ett utmanande och annorlunda år. Under stora delar av året påverkade pandemin starkt våra möjligheter att mötas, inte minst under den period då vi i överenskommelse med alla studieförbund stängde all fysisk verksamhet. Mycket av Bildas verksamhet fick ställas in, samtidigt som vi strävade efter att erbjuda digitala alternativ så långt det var möjligt. Under året såg vi många goda exempel på distansverksamhet och olika alternativa mötesformer.

Pandemin till trots lyckades vi särskilt väl inom Bildas riktade folkbildning inom integration och asyl, alla regioner hade framgång i att ställa om till digitalt och rekrytera ledare och deltagare till verksamheten. Tack vare våra medlemsorganisationer, våra många ledare och samarbeten med ideella föreningar har vi en bred förankring och brett kontaktnät ut i lokalsamhället. Vi genomförde till och med mer folkbildningsverksamhet med riktade medel inom vissa verksamhetsområden än vi hade räknat med.

Nu ser vi med tillförsikt fram emot det nya året då vi hoppas kunna återta mycket av den verksamhet som vi tvingades ställa in under två år av pandemi. När vi skriver det här har vi nyligen nåtts av besked om att merparten av restriktionerna med anledning av covid-19 tas bort.

Vi ser också fram emot att under innevarande år få uppmärksamma att Bilda fyller 75 år. Detta firar vi bland annat genom utgivningen av jubileumsboken *Rum för möten*, som berättar berättelsen om Bilda och samhället vi har verkat i sedan 1947. Tiden, trenderna, de politiska besluten och medlemsorganisationernas visioner har skapat förutsättningarna, och behoven i kyrka och samhälle har mötts av en ständigt pågående verksamhetsutveckling. Och resan fortsätter in i framtiden.

Samtidigt som vi under 2021 förberedde jubileumsåret och blickade bakåt, blickade vi även inåt, utåt och framåt i det omfattande idé- och

strategiarbete som i skrivande stund fortfarande pågår. I arbetet har förtroendevalda, representanter för Bildas medlemsorganisationer, medarbetare, samverkansparter och andra personer i Bildas närhet deltagit. I juni 2022 ska Bildas förbundsstämma ta ställning till en ny framtidsstrategi och uppdaterade skrivningar kring hur vi idag gestaltar uppdraget att ”med kristen livsåskådning som grund bedriva folkbildningsarbete”.

Som studieförbund är det en viktig del av vårt demokratifrämjande uppdrag just att skapa trygga forum för obekväma eller svåra samtal och möten.

Den politiska debatten om folkbildningen fortsatte under 2021, på riks, regional och lokal nivå. Det finns mycket som tyder på att förutsättningarna för folkbildningen är i förändring. På uppdrag av Folkbildningsrådet utfördes flera granskningar av studieförbunden under 2021, mot bakgrund av de bedrägerier som flera studieförbund tidigare utsattes för. Den omfattande granskning för åren 2017–19 som vi lämnade in i början av 2021 bekräftade att Bildas verksamhetsnära och relationsbaserade arbetssätt stärker det kvalitetsarbete som sker och utvecklas kontinuerligt.

Vi har en stark tilltro till folkbildningens kraft. När tilliten brister är det än viktigare att konkret kunna visa på folkbildningens betydelse. Tillsammans med övriga studieförbund, och vår branschorganisation Studieförbunden i samverkan, arrangerade vi därför

Bildningsresan. Det var en samtalsturné på sex orter under hösten och vintern 2021-22 med syfte att möta och samtala med politiker och visa exempel på studieförbundens bredd – allt för att skapa en fördjupad förståelse av folkbildningen och hur den bidrar till såväl enskilda människors som samhällets utveckling.

Vi vill fortsatt vara en bred mötesplats för gemenskap, samtal och utbyte av åsikter samtidigt som vi är trygga i vår identitet och särart som studieförbund.

Under hösten fick vi också anledning att föra samtal om Bildas särart och vad som ryms i vårt studieförbund efter starka reaktioner på en planerad föreläsningsturné med två musiker och beslutet att inte

genomföra arrangemanget. Vi lär av det som hände och fördjupar våra interna samtal om hur vi rymmer den självklara mångfald av bildning och kultur som är Bilda, samt hur vi talar om och hanterar gränser för vad vi kan göra och hur. Vi vill fortsatt vara en bred mötesplats för gemenskap, samtal och utbyte av åsikter samtidigt som vi är trygga i vår identitet och särart som studieförbund.

I takt med att studieförbundet har vuxit har mångfalden blivit större, inom alla våra profilområden. Det har kommit att bli en viktig del av Bildas identitet, som vi är stolta över. Men med bredd, mångfald och många olika uttryckssätt kommer också utmaningar och vägval. Det kan vi se i förbundets hela historia. Och många gånger har vi just landat i att det är prövande och utvecklande att vara olika och att tycka olika. Det är en självklar och nödvändig del i en demokratisk organisation. Som studieförbund är det en viktig del av vårt demokratifrämjande uppdrag just att skapa trygga forum för obekväma eller svåra samtal och möten.

Vi ser fram emot ett spännande år som vi hoppas ska präglas av många fysiska möten och mötesplatser med möjlighet till bildning och kultur. Tillsammans får vi växa, uttrycka oss och skapa!

Cecilia Hjorth Attefall,
Förbundsordförande

Samuel Gustafsson,
Förbundsrektor

Bildas uppdrag

STUDIEFÖRBUNDET BILDA FÖR KYRKA OCH SAMHÄLLE

Är ett studieförbund som skapar studiecirklar, kurser och evenemang tillsammans med organisationer, församlingar, föreningar och fria grupper. Med stöd och inspiration från oss får människor med olika bakgrund möjlighet att mötas, skapa fritt och utvecklas. Bilda har sina rötter i flera idétraditioner. Här möts svenska folk-rörelser, tusenåriga kyrkliga traditioner, kulturer med rötter i olika delar av världen och fritt skapande inom musik, dans, hantverk bland mycket annat.

Vår vision

Bildas vision är: Tillsammans bildar vi för livet. Det är i mötet med andra, som vi lär av varandra. Vi vill göra möten mellan människor möjliga, och sprida den möjligheten till fler.

Vår verksamhetsidé

Bilda är ett studieförbund som skapar frizoner där olika perspektiv möts och där samspelet frigör människors engagemang. Medskapande, delaktighet och livstolkning är centralt i vår bildnings- och kulturverksamhet. Vår utgångspunkt är människors egna drivkrafter.

Vårt syfte och uppdrag

Studieförbundet Bilda ska med kristen livsåskådning som grund bedriva folkbildningsarbete som:

- svarar mot behov i kyrka och samhälle,
- värnar individens integritet,
- främjar människans förmåga
 - till självständigt ställningstagande
 - till skapande verksamhet
 - till samarbete och gemenskap,
- stimulerar till ett ansvarigt engagemang i samhälls- och kulturliv.

I bildningsarbetet betraktas studieförbundets och medlemsorganisationernas respektive identitet och uppdrag som gemensamma tillgångar.

Vår bildningssyn

Studieförbundet Bildas verksamhet vilar på folkbildningens grundsyn. Verksamheten är fri och frivillig

och öppen för alla oavsett bakgrund och utbildning. Verksamheten ska värna mångfalden och ett demokratiskt arbetssätt, stärka livslångt lärande och kulturell verksamhet samt stimulera ett aktivt kunskaps-sökande. Det stärker individens möjlighet att påverka både sin livssituation och samhällsutvecklingen.

I Bildas folkbildningsverksamhet är också mötet mellan människor viktigt. Det är i det ömsesidiga erfarenhetsutbytet och i den gemensamma reflektionen som de verkliga bildningsprocesserna äger rum.

Statens fyra syften med stödet till folkbildningen

Syftet med statens stöd till folkbildningen är att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Bildas organisation

Studieförbundet Bilda bildades 1947 och har sina rötter i de svenska folk-rörelserna. Vi är en ideell, partipolitiskt obunden organisation med drygt 14 500 aktiva ledare (2019, före pandemin) och folkbildningsverksamhet i hela landet, organiserade i sex regioner. Vi har ett förbundskansli i Stockholm och ett studiecenter i Jerusalem. Våra medlemsorganisationer finns främst inom frikyrkorna, ortodoxa kyrkorna och katolska kyrkan. Våra samverkanspartner verkar inom kultur, kyrka och samhälle.

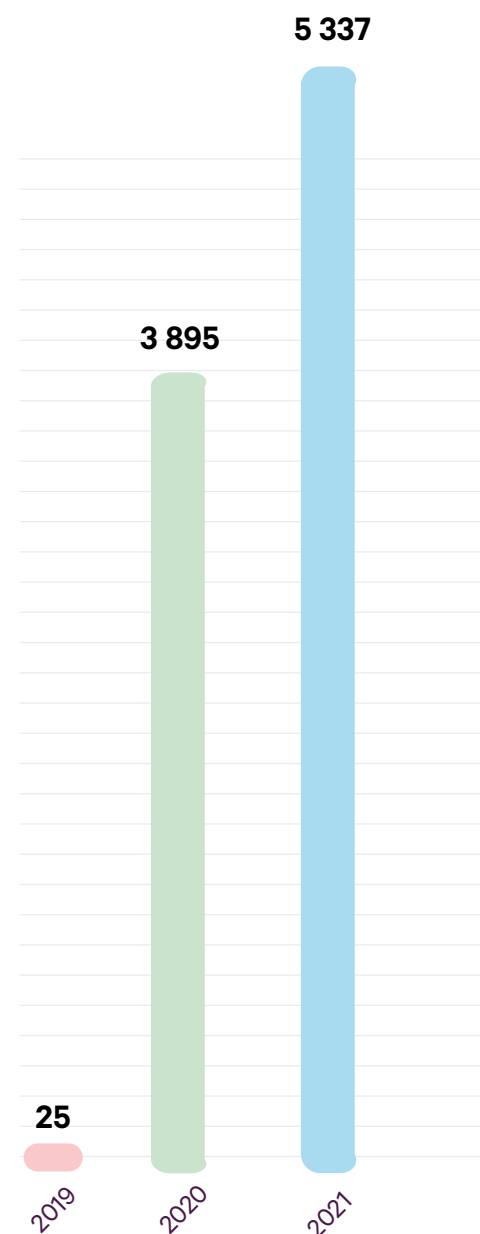
Verksamheten utgår från de tre profilområdena kyrka, kultur och samhälle. I själva verket är verksamheten ofta överlappande, inte minst eftersom det sker mycket samhälls- och kulturarbete i samverkan med medlemsorganisationer och samverkanspartner inom de tre kyrkofamiljerna.

Året i korthet

Total verksamhetsvolym

Totala antalet arrangemang minskade med 23 procent, samtidigt som antalet arrangemang på distans ökade med 37 procent jämfört med 2020 (totalt 21 240 procent jämfört med 2019). Verksamheten minskade som en direkt följd av pandemin.

Antal arrangemang på distans

Studietimmar

514 817

Totalt antal studietimmar i Bilda 2021. Det är en minskning med 25 procent jämfört med 2020 (690 193) och 59 procent jämfört med 2019 (1 256 313).

Studiecirkeltimmar

307 893

Antal studietimmar i Bilda med verksamhetsform studiecirkel 2021.

Verksamhet i samverkan med Bilda

Fördelningen är beräknad på antal studietimmar för samtliga verksamhetsformer samt antal unika deltagare i verksamheten.

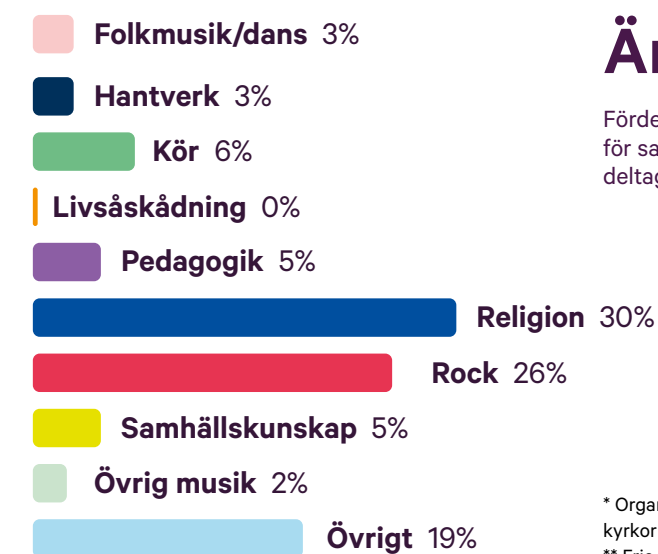

Antalet aktiva ledare minskade i relation till minskad verksamhet under 2020–2021.

Ämnen

Fördelningen är beräknad på antal studietimmar för samtliga verksamhetsformer samt antal unika deltagare i verksamheten.

* Organisationer utanför våra medlemsorganisationer, till exempel kyrkor och församlingar, kulturföreningar och andra föreningar.
** Fria grupper omfattar kamratgrupper ofta inom musik och kultur.

Digital verksamhet i fokus under pandemin

Bildas folkbildningsverksamhet påverkades starkt av pandemin under 2021. Hela organisationen var engagerad i att ställa om till digital verksamhet. Mycket verksamhet ställdes dock in utifrån myndigheters nationella och regionala riktlinjer. All fysisk verksamhet stängdes under en längre period på våren, som en följd av ett gemensamt beslut som alla studieförbund tog utifrån rådande restriktioner.

Vi ställde om till digitala alternativ så långt det var möjligt. Grupper samtalade via videoverktyg, körer repade med hjälp av We are voice-appen, panelsamtal och hantverkskurser sändes via Facebook och Youtube och samtalscirklar skedde via lärplattformen Learnify. Det är några exempel på hur digitala verktyg och tjänster möjliggjorde möten mellan människor trots strikta restriktioner.

Digitalt skapar nya möjligheter

De digitala förutsättningarna skapar möjlighet för Bilda att erbjuda platsoberoende arrangemang och nå nya deltagare. Det ger också möjlighet att sprida medarbetares kompetens till fler områden och regio-

ner där kompetensen annars inte finns. Exempel på digitala studiematerial, koncept och cirklar som togs fram under året är *Leva med ovisshet*, *Samtal i sorg*, *Meningsfull väntan*, digitala konstpresentationer, studiecirklar om hållbar ekonomi samt snabbkurs i hållbar utveckling.

Under våren anordnades en mängd hybridmöten, digitala workshops och webinarier inom olika ämnen. De webinarier som hölls på temat "Möten i Jerusalem" är ett exempel på populära arrangemang, med upp mot 150 samtidiga deltagare. Vid dessa tillfällen fick deltagare mötas och lyssna till många olika personer i Israel och Palestina under den nedstängning av samhället som skedde där på grund av pandemin.

När pandemin omöjliggjorde fysiska möten

När alla replokaler och rephus tvingades stänga under våren och sommaren till följd av pandemin kunde Bilda erbjuda sina band att repa digitalt, bland annat via verktyget Jamulus.

För att stärka den digitala kompetensen hos cirkelledare och kontaktpersoner inom medlemsorganisationer och samverkansparter tog Bilda fram flera digitala utbildningar. Det gick bland annat att lära sig att använda videoverktyget Zoom, hålla i digitala cirklar via lärplattformen Learnify samt cirkelpedagogik och metodik för att höja kvaliteten i cirkelträffarna. Utbildningarna omfattade också kunskap om att sända hybridarrangemang med hjälp av en mobiltelefon samt

Andelen arrangemang på distans ökade med 37 procent jämfört med 2020.

närvarorapportering via Bildas e-tjänst. Cirkelledare och kontaktpersoner inom medlemsorganisationer och samverkansparter erbjöds även digitala lärtillfällen för fördjupat lärande. Satsningarna var ett led i målet att minska den digitala klyftan i samhället och stötta individer att i högre grad vara digitalt inkluderade.

Digital utveckling, del av ordinarie arbetet

Bilda arbetade fortsatt för att utveckla digital verksamhet och öka människors förmåga att navigera i ett digitalt samhälle. Det treåriga digitala utvecklingsprojektet som drivits sedan 2018 förlängdes med ett fjärde år under 2021, med fokus på att implementera delar av det i den ordinarie organisationen. Omställningsarbetet till följd av pandemin under 2020 tog fokus från det uppdraget, vilket gjorde att projektet behövde förlängas.

Blandat lärande

Bildas ledningsgrupp tog i början av året ett beslut om att arbeta efter inriktningen att man tror på blandat lärande även efter pandemin. Fysiska och digitala möten varvas utifrån vad som passar bäst. I det blandade lärandet inryms även hybridarrangemang, det vill säga att människor möts fysiskt och digitalt vid samma samling. I Bildas externa verksamhet kommer hybridarrangemang främst att erbjudas vid större kulturarrangemang eftersom det är resurskrävande och förutsätter att de Bilda samverkar med har teknik och kompetens.

Den hybrida formen vid interna möten inom Bilda var stark under året. Då restriktionerna krävde att man skulle stanna hemma vid minsta sjukdomssymtom samt att medarbetare flyttat till nya geografiska orter som inte alltid var nära anställningsorten gjorde den hybrida samlingsformen nödvändig. En konsekvens av pandemin är just nya beteendemönster, som organisationens medarbetare har behövt anpassa sig till. Organisationen arbetade aktivt med att försöka förse alla med rätt teknik och kunskap för att möjliggöra hybrida interna möten med kvalitet och högt deltagande.

Antal arrangemang på distans

+37%

Fler verktyg och kompetensutveckling

Som en följd av coronarestriktioner arbetade alla som hade möjlighet hemifrån, vilket ställde krav på teknikutrustning, kompetens och självledarskap hos Bildas medarbetare. Det var en stor fördel att Bilda redan tidigare gått över till Office 365. Under året skedde kompletteringar med verktyg som Mentimeter och fler Zoom-licenser för att öka interaktionen och tillgängligheten.

För att möta varierad digital mognad och kompetens genomfördes kompetenshöjande insatser. Flera e-learningmoduler och digitala utbildningar togs fram för att stödja medarbetarna i den egna kompetensutvecklingen, bland annat i Zoom, hybridarrangemang, cirkelpedagogik och metodik i det digitala rummet samt studieplatser i lärplattformen Learnify.

Digicoach-nätverk en framgångsfaktor

Det formades ett nätverk av digiochoacher kopplat till det digitala utvecklingsprojektet. Där ingår en representant från varje region och två förbundsgemensamma resurser. Nätverket arbetade under året med att öka den digitala kunskapen och förmågan inom Bilda och för att stötta och öka kunskapen hos medlemsorganisationer, samverkansparter, cirkelledare och deltagare. Under året arbetade nätverket fram en Bildastandard för verktyg och tjänster som medarbetare ska ha kunskap om samt kunna erbjuda som ett mervärde. Nätverket fortsätter att arbeta med utveckling och implementering av relevanta verktyg och tjänster även efter att projektet avslutats i december 2021.

Kyrka

INOM PROFILOMRÅDE KYRKA ryms folkbildningsarbetet inom tre kyrkofamiljer: frikyrkorna, de ortodoxa kyrkorna och den katolska kyrkan. Inom studieförbundet finns stor mångfald, där våra kyrkofamiljer omfattar fler än hundra olika nationaliteter. Våra nära relationer till kyrkofamiljerna är identitetsskapande för Bilda. Vi vill vara ett studieförbund för kyrkor, för deras samspel med varandra och deras engagemang i samhället. Vi vill också lyfta frågor i det offentliga samtalet som berör existentiella frågor, religionens plats i samhället och kyrkornas betydelse för demokratiskapande.

I samarbetet med kyrkorna prioriterar vi att ge församlingar redskap för sin bildnings- och kulturverksamhet, med utrymme för såväl teologisk reflektion som odling av spiritualitet och tradition. Vi vill också ge perspektiv genom att skapa mötesplatser, ge inspiration och möjligheter att möta varandra och samhället. Verksamheten sker både inom de tre olika kyrkofamiljerna i samverkan och i samverkan mellan kyrkofamiljerna. Under året hade vi extra fokus på ekumeniska satsningar och samverkan mellan våra ungdomsorganisationer.

En pandemi som förutsätter fysiskt avstånd mellan människor och den kyrka som vill vara nära – det är en del av den utmaning våra medlemsorganisationer haft under de år som ligger bakom oss. Bilda arbetade under 2021 med att hjälpa kyrkorna att vara trogna sitt uppdrag och sin identitet och samtidigt följa alla rådande restriktioner. Bilda erbjöd digitala verktyg och utbildning i hur de fungerar men kanske framför allt stöd i hur samtalet djupnar, reflektionen stimuleras och nära möten mellan människor skapas, även i det digitala rummet.

Var går gränsen?

Under året blossade det upp samtal i samhället, i media och inom politiken om anledningar till och åtgärder kring våld och gränsöverskridande beteenden i nära relationer. Vi vet att det förekommer i kyrklig kontext. Det händer i våra kristna familjer, grupper, i själavården och mellan individer. Vissa blir påverkade för livet i det som skulle vara de tryggaste av miljöer.

Under hösten 2021 bjöd därför Bilda in till samtal om kränkningar och våld i vår kristna gemenskap. ”Var går gränsen? – en serie om när ord och handling blir till kränkningar och våld i vår kristna gemenskap” är ett material till stöd för församlingar som vill arbeta med att förebygga våld och gränsöverskridande beteenden.

För att kunna prata om svåra saker på ett konstruktivt och tydligt sätt har vi valt att hålla samtalen med utgångspunkt i våra olika kyrkofamiljer, en i taget. Först ut var frikyrkorna.

Kyrka och pornografi

Hur pratar man i kyrkan om pornografi? Behövs det? Vi tror det och vi tror att vi behöver träna oss i att göra det på ett klokt sätt. Med start inom våra frikyrkliga medlemsorganisationer inbjöd vi till ett förutsättningslöst rundabordsamtal utifrån frågan och intresset. Behovet visade sig vara stort. Ett nätverk formades för att dela erfarenheter, lära mer och bredda perspektiven. Det ledde till att även personer från Bildas katolska och ortodoxa medlemsorganisationer valde att engagera sig i arbetet.

Ett gott resultat av nätverket är att relationer fördjupades och nya samarbeten uppstod. Ett sådant är en samverkan mellan Frälsningsarméns ”Starta om” och ”Pingst Omsorg” som stod sida vid sida, tillsammans med oss i Bilda, under årets upplaga av pingströrelsens ledarutbildning ”Pingst Ledare”.

Konferens – Kyrka

Vi befinner oss mitt i en pandemi och psykisk ohälsa hos unga är något vi behöver prata om. Under hösten pågick därför planeringsarbetet inför Bildas tredje konferens för ungdomsledare som ska genomföras 2022. Nya i arbetsgruppen 2021 var Suryoyo Ortodoxa Scoutförbund (SOSF), Pingst Ung och Equmenia. Konferensen var även öppen för alla ledare i andra organisationer. Arrangörer var Riksförbundet Sveriges Unga Katoliker, Syrisk Ortodoxa Kyrkans Ungdomsförbund, Syrisk Ortodoxa Ungdomsförbundet, Suryoyo Ortodoxa Scoutförbund, Pingst Ung, Equmenia och Studieförbundet Bilda.

Mötesplatser, perspektiv och inspiration

Bildning och kultur inom frikyrkorna

På grund av fortsatt pandemi var det gångna året utmanande på flera sätt. Rädsla för smitta och rådande restriktioner ledde till att det inte gick att mötas fysiskt i kyrkorna. Med tiden väcktes frågor som: "Hur är vi kyrka när vi inte möts?" "Vad händer med det mellanmänskliga och den viktiga gemenskapen då?" "Hur finns vi till för varandra?" När gudstjänster spelades in och sändes digitalt väcktes funderingar kring kyrkan som sändare i en envägskommunikation. Hur skapar vi delaktighet och närhet, djup och reflektion?

Som stöd för församlingarna fördjupade Bilda sitt arbete med smågrupper. Vi skapade metoder och stöd för innehåll och fördjupade samtal, verktyg för det digitala och utbildning däri, vi samlade tips och gjorde nya samtalsmaterial. Allt för att hjälpa församlingar att anpassa sig till verksamhet mitt i pandemin och för hitta vägar till verksamhet ut ur pandemin.

Kyrkan och #metoo

Hösten 2017 kommer för många alltid förknippas med hur #metoo blev ett begrepp som skakade om västvärlden. För en del förändrades livet i grunden. I efterhand talar man om #metoo som början på en rörelse mot ökad jämställdhet. Det finns ett före och ett efter #metoo hösten 2017. Samtalsmaterialet *Kyrkan och #metoo* lanserades under hösten 2021, dels i syfte att lyfta vad #metoo-rörelsen står för och vilka frågor som fortfarande är aktuella, dels för att belysa hur vi kan arbeta med dessa frågor i kristna sammanhang.

Vi läser

Vi såg en lästrend bredda ut sig över Sverige och under året satsade Equmeniakyrkan på kompetensutveckling för sina medarbetare där läsande och samtal stod i fokus. Tillsammans med Equmeniakyrkan skapade Bilda en parallell satsning där vi erbjöd böcker och olika stöd för att starta bokcirkel. Ett enkelt sätt att erbjuda gemenskap, fördjupning i samtal om livet och kristen tro. Men också utmaning, ny kunskap och fördjupade insikter. Även under pandemin.

Nyspolad plan

Tillsammans med Equmeniakyrkans Region Mitt och Region Öst gjorde vi under våren 2021 satsningen *Nyspolad plan*. Det var en mötesplats med föreläsningar, inspiration, reflektion och samtal för anställda, styrelseledamöter, ideellt engagerade, församlingsmedlemmar med flera. Mötesplatsen syftade till att fundera över vilken kyrka vill vi öppna upp till efter pandemin. Under hösten gjordes en uppföljning: *Nyspolad plan 2.0* på temat "Hur skapar vi engagemang och gemenskap i vår tid".

Ett material om relationer – *Relamore*

Under pandemin fick Bilda många förfrågningar om samtalsmaterial på temat relationer och föräldraskap. Hemmastudier för barnen och hemmakontor för de vuxna utmanade både föräldraskap och relationer. Många familjer upplevde en allt mer pressad vardags-situation.

Tillsammans med tv-kanalen TBN Nordic skapade vi ett samtalsmaterial kring programserien *Relamore*. Det är en serie program om äktenskap, föräldraskap och vänskap. I programserien samtalar Britta Bolmenäs, pastor i Equmeniakyrkan, med Alf B Svensson, psykolog och författare, om allt som har med relationer att göra. Det svåraste men också det bästa i livet.

Paulina Lindgren, Ola Rikner, Lina Lidström och Lina Mattebo i Majornakyrkan, Göteborg.

Var går gränsen? – Samtal om kränkningar och våld

VAR GÅR GRÄNSEN? är ett material till stöd för församlingar som vill arbeta med att förebygga våld och gränsöverskridande beteenden. Materialet bygger på tre samtal som Bilda arrangerade under hösten 2021 utifrån tre teman: berättelserna, lärdomarna och handling. Samtalen sändes även digitalt och finns att se via Bildas hemsida och Youtube. Utöver det har Bilda samlat annat material som kan användas av församlingar som vill arbeta med dessa frågor.

Initiativet är sprunget ur det arbete som skedde i Bilda Sydvest under åren 2016-19 då två projekt som handlade om våld i nära relationer pågick. I det första projektet utbildade Bilda tillsammans med Fryshuset i Göteborg civilsamhällesorganisationer i ämnet, med Göteborgs stad som finansör, och i det andra projektet fokuserade Bilda på våld i nära relationer i kyrkliga miljöer. När pandemin satte stopp för planerade aktiviteter 2020 föddes idén att göra en digital samtalsserie kring kränkningar och våld, med fortsatt stöd från Göteborgs stad. Något som också bidrog till Bildas satsning var ett antal uppmärksammade mord och brutala våldshandlingar i nära relationer som skedde i Sverige och aktualiserade frågan.

– Vi skapade en nationell arbetsgrupp med kollegor som har stor kompetens och intresse för frågan våld i nära relationer. Vi beslöt oss också för att bredda frågan till våld och kränkningar i frikyrkliga miljöer, säger Karin Hallin, enhetschef i Bilda Sydvest.

Hon fortsätter:

– Det var viktigt att det inte främst handlade om hur kyrkor

kan hjälpa utsatta i samhället, utan hur vi arbetar inom kyrkorna för att motverka och ha beredskap för, upptäcka och agera ifall det uppkommer i våra egna miljöer. Detta är en svår fråga och vårt mål var att göra frågan pratbar för alla och därmed viktigt att inte använda för svårt eller för laddat språk.

Eftersom initiativet och finansiering kom från Bilda Sydvest var förankringen i regionen viktig trots att det var en förbundsgemensam satsning där Bilda Öst, Bilda Nord och förbundskansliet var involverade.

– Det har varit väldigt spännande och bra att arbeta så brett inom Bilda med en fråga. Då det är en känslig fråga var det viktigt att planera noggrant och hitta rätt talare för varje tillfälle. Tanken är att detta ska starta samtal och vara ett stöd för församlingar, styrelser, personal, ledargrupper med flera som vill jobba vidare med frågan. Bilda har ett flertal väldigt bra material som församlingarna kan använda, berättar Karin.

Hon beskriver att samtalsserien sågs av många både när samtalen direktsändes och i efterhand och att den togs emot väl.

– Vi har fått positiva kommentarer från flera håll och även mejl från personer som varit utsatta för våld och kränkningar när de växte upp i kyrkan, som tackat oss för att vi tagit upp detta ämne. Vi kommer nu att se hur vi kan jobba vidare med detta på olika sätt och under 2022 planerar vi även att lyfta frågan inom våra ortodoxa och katolska församlingar, avslutar Karin.

Katolsk bildning och kultur

Inzoomat – katolsk folkbildning på nätet

Inzoomat – katolsk folkbildning på nätet är en serie föreläsningar och samtal som sedan 2020 skett på distans varannan vecka i samarbete mellan Katolska Pedagogiska Nämnden och Bilda. Det blev en ekumenisk plattform med lärarika samtal, där bland andra Edward Blom, biskop Anders Arborelius och syster Christina Henning SND medverkade under 2021.

Inzoomat ungdom – katolsk folkbildning på nätet

I samverkan med Sveriges Unga Katoliker och Katolska Pedagogiska Nämnden startade Bilda *Inzoomat Ungdom* under 2021. Det bygger på 30-minutersföreläsningar med efterföljande gruppsamtal och frågestund. Medverkade gjorde diakon Mazin, som är hjärtläkare, blivande psykiater, bachelor i teologi och grundare av Livets center, som bland annat föreläste om prestationsångest, missbruk och självskadebeteende samt mobbning. Syster Sofie Hamring O.P. medverkade kring sin senaste bok ”Och där var många andra kvinnor: En bortglömd frihetsrörelse”, som i korthet handlar om hur kristendomen har förbättrat livet för kvinnor.

Studiehandledningar till katolska studiebibeln

I samarbete med Emanuel Sennerstrand, bibellärare och teologie kandidat, och Veritas förlag tog Bilda fram ett studiematerial till den Katolska studiebibeln. Under 2021 togs studiematerial fram till Matteusevangeliet, Markusevangeliet, Lukasevangeliet och Apostlagärningarna. Totalt ska tolv studiehandledningar till Nya Testamentet skapas.

Kristet självförsvar: att argumentera för tron med förnuftet

Pater Thomas SJ höll före pandemin vuxenkatekeskurser i samverkan med Katolska Pedagogiska Nämnden och Bilda runt om i landet i ämnet ”Att försvara tron och kyrkan med förnuftet – den katolska apologetikens grunder”. När pandemin kom valde Bilda att skapa ett digitalt studiematerial om apologetik tillsammans med Pater Thomas SJ. Vi valde att göra det med en ekumenisk

utsträckning, eftersom argumenten för sanningen i den kristna tron efterfrågas av traditionellt troende kristna från alla samfund.

Kateketens dag

De omkring 700 kateketer som finns runt om i landet är viktiga cirkelledare. Vartannat år anordnas en dag för dem tillsammans med Katolska Pedagogiska Nämnden, den 25 september 2021 samlades således kateketerna i Vår Frälsares församling i Malmö. Dagen handlade om det nya ”Direktoriet för katekes” och helgonen som visar oss vägen till Gud. Kardinal Anders Arborelius var på plats liksom den inbjudna gästen fader Michel Remery, författare till böckerna ”Twittra med Gud” och ”Online med helgonen”.

Ledarutbildning för kateketer – en del av Bildas cirkelledarutbildning

Utifrån Bildas moduler *Lära för att leda* skräddarsyddes en digital utbildning för katoliker. Under året genomfördes utbildningen vid fyra tillfällen och nådde cirkelledare från Luleå till Karlskrona.

Målgruppen var alla ledare för katolsk barn- och ungdomsverksamhet. Då många församlingar är små, erbjöds mycket utrymme för utbyte av erfarenheter och att samtala om idéer, utmaningar och pedagogiska metoder. Temat var genomgående gruppdynamik. Vi lyfte fram FIRO-modellen, vad det innebär att vara cirkelledare i Bilda och vilka formella krav Stockholms katolska stift ställer på barn- och ungdomsledare.

Synoden

Påve Franciskus har beslutat att en synodal process ska genomföras för hela katolska kyrkan. I denna världsomspännande process ska alla stift delta. Församlingarnas pastoralråd har fått i uppdrag att anordna minst två träffar för att samtala kring frågorna. Bilda arbetade under hösten fram ett dokument som innehåller en checklista för pastoralrådet, förslag på upplägg med tidsramar, spelregler och tips på mötesteknik. Planering med olika pastoralråd inleddes inför det stora arbete som kommer att ske under våren 2022.

Läger i samverkan med Sveriges Unga Katoliker

Vårläger

Tillsammans med Sveriges Unga Katoliker (SUK) anordnades ett vårläger för ungdomar 13–18 år på det viktiga temat ”Kroppens teologi” i Marielund. Peter Wiberg, Saara Saukko och Syster Sofie O.P. föreläste utifrån sina respektive inriktningar och erfarenheter. På plats var även broder Bazyl Janowski OFM, broder Witold Mlotkowski OFM och pater Thomas SJ.

Sommarläger

Ett sommarläger anordnades den 16–18 juli på Åh Stoftsgård, Ljungkile, på temat: ”Den Heliga Mässan – ”Himmelriket på jorden?” Emanuel Sennerstrand var en av föreläsarna och pratade om vad som händer i mässan och vilken koppling det har till Bibeln och den katolska tron. Lägret samlade ungdomar i åldern 16 – 28 år.

Stiftsungsdomsdag

I år blev det en halvdigital stiftsungsdomsdag den 5 september. Temat för dagen var ”Stig upp och stå på dina ben! Jag har visat mig för dig för att utse dig till vittne om vad du har sett av mig – Apg 26:16”. Omkring 100 personer runt om i landet deltog. Några regioner samlades fysiskt och kopplade upp sig via Zoom medan övriga var med hemifrån. Biskop Anders kopplade upp sig digitalt och höll en introduktion på dagens tema. Fader Joakim Breeding och syster Miriam föreläste.

Idia Ehirhieme och Maria Engstrand.

Vinterläger

19–21 november samlades ett 60-tal ungdomar på Marielund, Ekerö, för ett riksläger som Sveriges Unga Katoliker anordnade i samverkan med Bilda. Temat för lägret var ”Kallade till storhet” med inspiration från Benedictus XVI ord ”Världen erbjuder oss bekvämlighet men vi är inte skapade för bekvämlighet, vi är skapade till storhet”. Den stora frågeställningen var hur man kan urskilja sin stora kallelse och följa sin kallelse i det vardagliga livet. Lägret innehöll föreläsningar, andliga, ignatianska övningar och diskussioner. Pater Fredrik Heiding SJ, pater Marc-Stephan Giese SJ, Elisabeth Waldstein och sr. Christina Hennig SND föreläste under helgen.

Lilian Gillegård, Karol Walko och Merna Audesho.

Jame Hanna, Lilian Gillegård, Natalie Yusif, Merna Audesho och Vincent Nguyen.

Orthodox bildning och kultur

De ortodoxa församlingarna stod i början av 2021 fortfarande kvar i ett digitalt arbetssätt där Bilda bistod med att samla digitala kulturprogram och liknande i sociala medier. Bilda bidrog även med verktyg för digitala arrangemang och lösningar för att förbättra samtal via nätet genom exempelvis digitala ledarguider och instruktioner för hur man kan genomföra årsmöten digitalt. Under sommaren och årets andra del kunde en stor del av verksamheten öppnas upp och läger och liknande kunde genomföras i de ortodoxa ungdomsorganisationerna.

Bilda deltog i 25-årsfirande

Under året firade patriarkaliska ställföreträdarskapet för syrisk-ortodoxa kyrkan i Sverige att ärkebiskop Benjamin Atas varit biskop i 25 år. Bilda deltog i firandet som leddes av patriarken HH Ignatius Aphrem II. I samband med firandet invigdes ett monument i Norrköping till minnet av folkmördet 1915 på syrisk-ortodoxa kristna, armeniska ortodoxa kristna och grekisk ortodoxa kristna. Ärkebiskopens 25-årsjubileum sammanföll även med den Syrisk Ortodoxa Kyrkans Ungdomsförbunds (SOKU) 25-års firande som Bilda deltog i.

Patriarken HH Ignatius Aphrem II besöker Sverige.

Koptiska hymner på svenska

Tillsammans med Koptisk-ortodoxa kyrkan genomförde Bilda under året inspelningar av traditionella koptiska hymner på svenska. Tanken med hymnerna är att underlätta för körer i den Koptisk-ortodoxa kyrkan att lära sig hymner på svenska. Det är också ett sätt för medlemmar i kyrkan att lära sig mer av det svenska språket.

Bysantisk ortodox festival

För tredje året i rad arrangerades en bysantisk ortodox festival i Jönköping och detta år även i Halmstad. Det var föreläsningar av rumänska experter på bland annat bysantisk sång och den bysantiska S:t Nikolaus kör från Rumänien framträdde. I år fanns det möjlighet att närva-

ra på festivalen fysiskt, men den sändes även digitalt.

Sommarläger tillsammans med SOSF

Bilda hade många projekt i samverkan med scoutkårer under året för att stödja scouttraditionen där orientalisk musik, svensk natur och ortodox lära kombineras. Bilda stöttade bland annat Suryoyo ortodoxa scoutförbundet (SOSF) att organisera sommarläger som ägde rum i Hjälmargården. Med på lägret var även scoutmedlemmar anslutna till Antiokias ortodoxa kyrka, den Armeniska Apostoliska kyrkan och den Koptisk-ortodoxa kyrkan. Lägret hålls i fem dagar för över 550 scouter med 18 scoutkårer från hela landet. Under lägret fick scouterna vara med i olika aktiviteter och workshops där de bland annat fick lära sig att samarbeta med andra scouter, klara av olika utmaningar, ta ansvar samt lära sig mer om sin kristna tro.

Heldag om julens betydelse

Tillsammans med Suryoyo ortodoxa scoutförbundet (SOSF) anordnade Bilda en endagsaktivitet med jultema för alla scoutavdelningar inom de ortodoxa scoutkåreerna. Nästan 350 scouter deltog i aktiviteten som hölls i S:t Afrem Katedral för Äventyrare- och Utmanare-scouter. För de yngre scouter-

na hölls aktiviteten under samma dag i S:t Tomas kyrka i Södertälje. Dagen började med en föreläsning om julens betydelse i vårt liv, som hölls av munkarna Charbel Rizk och Simon Absim från Korsets kloster. Dagen fortsatte med ett antal lärorika workshops med jultema.

Barn- och ungdomsläger inom Syrisk ortodoxa kyrkan

Tillsammans med våra medlemsorganisationer Syrisk ortodoxa kyrkans ungdomsförbund (SOKU) genomfördes barn och ungdomsläger och tillsammans med Syrisk ortodoxa ungdomsförbundet (SOUF) genomfördes tonårslägret "Älska din nästa" samt barnläger och temadagar.

Ungt driv

UNDER VÅREN 2021 inledde den Koptisk-ortodoxa kyrkan ett samtal med Studieförbundet Bilda kring hur man kunde utveckla och effektivisera ungdomsarbetet och ungdomsinflytandet inom Koptisk Ortodoxa Ungdomsförbund (KOUF). Det omfattande behovet av förändringar och kunskapslyft rymdes inte inom Bildas ordinarie verksamhet och därför gjordes en projektansökan. Sedan september drivs det ettåriga projektet *Ungt driv* med stöd från Myn-digheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF.)

Syftet med projektet är att de koptiska ungdomarna ska bli mer förankrade i föreningslivet och mer delaktiga i beslutsprocesser. Projektarbetet ska bidra till att utveckla den demokratiska organisationsstrukturen, skapa övergripande nätverk samt utbilda ungdomarna i föreningsteknik och projektledning.

Under hösten arbetade projektgruppen med att se över det behov som finns inom de nationella och de lokala föreningarna, och arbetade utifrån det fram två kurser som genomförs under 2022. Kurserna kan komma att ske både lokalt i de enskilda föreningarna och som ett gemensamt tillfälle för alla eller en grupp av ungdomsföreningar.

Mikel Shenouda, projektkoordinator för *Ungt driv*, vad innebär ditt uppdrag?

– Jag kommer att arbeta tillsammans med de unga i kyrkan för att på ett praktiskt sätt genomföra de förändringar som krävs för att nya föreningar ska upprätta stadgar, genomföra årsmöten, få aktiva styrelser och medlemmar. Jag ska stötta i att ta fram strategier, starta arbetsgrupper som behövs, coacha unga ledare och leda kunskapshöjande workshops. Det handlar både om formell föreningsstruktur, att de unga känner sig trygga med sin kunskap i förenings-teknik och demokratisk organiseringen men också vikten av jämställdhetsperspektivet kring deltagande.

Vilka effekter väntar du dig av projektet?

– Många föreningar inom den koptiska kyrkans ungdomsorganisation drivs av vuxna. Det här projektet ska bidra till att ungdomarna själva blir mer delaktiga och drivande och får ökad kunskap om demokratisk organisering. Det kommer också att kunna bidra till att fler barn och unga får en meningsfull fritid i så kallade utanförskapsområden eftersom många av de redan etablerade föreningarna och även presumtiva föreningar finns i dessa områden.

Mikel Shenouda.

Vilken respons har ni fått från föreningarna såhär långt?

– Responsen har varit väldigt positiv, både från föreningarna och ungdomarnas håll. Jag känner att de haft en vilja att ständigt utveckla sig och förstå mer om hur det svenska föreningslivet fungerar. Vi som arbetar med projektet har under den första fasen varit mycket lyhörda kring de behov som finns, vilket även det kan ha lett till den positiva och välkomnande responsen vi fått.

Vad ser du mest fram emot i arbetet under det kommande året?

– Det jag ser mest fram emot är att under nästa år få börja arbeta med ungdomarna på riktigt. Under den gångna perioden har fokus legat på att identifiera de behov som finns och sätta planerna framåt. Nu när vi är klara med det inleder vi arbetet med att utbilda och stötta ungdomarna med bland annat föreningsteknik och projektledning.

"Jag känner att de haft en vilja att ständigt utveckla sig och förstå mer om hur det svenska föreningslivet fungerar."

Mikel Shenouda

Alla kan vara Nere – om psykisk ohälsa för unga

DE EXISTENTIELLA FRÅGORNA fick stort utrymme i Bildas arbete med unga under året. 2021 var ett intensivt år i projektet *Oss unga emellan*, en treårig nationell folkbildande insats som genomförs av Bilda tillsammans med den ideella organisationen Mind, med stöd från Allmänna arvsfonden. I projektet har Bilda och Mind tillsammans med unga och experter tagit fram baskunskaper om psykisk ohälsa för unga. Baskunskapen består av tre begrepp: förstå, hantera och stötta. Det är viktigt att förstå sitt eget psyke och sin kropp, det är viktigt att veta hur man kan hantera tuffa perioder i livet och det finns saker som är viktiga när man ska stötta andra. Med hjälp av den virtuella influencern "Nere" förpackas baskunskapen i olika former, riktad mot olika målgrupper, genom initiativet "Vara nere". I maj lanserades initiativet då ett instagram-konto, en kunskapsbank för unga samt en ledarutbildning stod färdiga.

Ledarutbildningen togs fram i samarbete med Bildas största ungdomsföreningar: Sveriges unga katoliker (SUK), Syrisk ortodoxa ungdomsförbundet (SOUF), Syrisk Ortodoxa Kyrkans Ungdomsförbund (SOKU), Kristen idrottskontakt (KRIK), Equenia samt Suryoyo Ortodoxa scoutförbund (SOSF). Även Svenska kyrkans Unga deltog i pilotfasen. Utbildningen syftar till att rusta ledare som möter unga med kunskap om psykiska ohälsa, och stort fokus ligger på att praktiskt öva på att möta unga i medmänskliga samtal.

Efter lansering har drygt 60 verksamhetsutvecklare från Bildas olika profilområden genomgått den webbaserade delen av utbildningen och det långsiktiga implementeringsarbetet påbörjades i och utanför Bilda. "Vara nere" ledarutbildning har blivit en del av Bildas mervärden och tillhör nu kompetensområde Ledarutveckling. Hela utbildningen går att genomföra digitalt oavsett var ledaren befinner sig och det finns även förberedda gruppträffar för ledare som passar lika bra på Zoom som i en fysisk lokal.

På World mental health day den 10 oktober lanserades "Vara nere"-podden, och efter det startade arbetet med ett studie-

cirkelmateriel som bygger på de andra delarna i initiativet. Under 2021 möjliggjorde projektet *Oss unga emellan* även ett stärkt samarbete med och mellan Bildas ungdomsföreningar, genom planeringen för den tredje nationella konferensen för ungdomsledare som skedde i januari 2022.

En av de drivande bakom *Oss unga emellan* är Eli Safar, som är engagerad i Syrisk-Ortodoxa Ungdomsförbundet, SOUF.

Hur började ditt engagemang i frågor som rör psykisk hälsa och ohälsa?

– Jag har alltid varit nyfiken på andras beteenden, och reflekterat över frågor som "varför beter sig någon på detta sätt?" och "vad har bidragit till att en människa är på ett visst sätt?" Jag har frågat hur de mår och när man får veta hur de mår och höra situationer ur deras liv så fortsätter det, säger Eli Safar.

En viktig satsning inom *Oss unga emellan* är konceptet "Vara nere". Det kretsar kring en virtuell figur som heter Nere – en sjuttonåring som mår rätt risigt ibland, men som vill prata om det. Genom att använda Nere som frontfigur blir det lättare att prata om psykisk ohälsa.

På vilket sätt gör *Vara nere* skillnad?

– Det bidrar till att hjälpa folk att skilja mellan olika nivåer av allvar i ens psykiska välmående. Det är ju skillnad på att stuka och bryta armen och de flesta kan se skillnaden i allvar när det gäller en fysisk skada. Men inte många kan skilja på allvaret med ett psykiskt tillstånd.

Snart anordnas också en konferens på temat psykisk ohälsa. Syftet är att ge ungdomsledare de verktyg som behövs för att möta ungdomar som kanske inte mår så bra.

– Det är tredje gången den anordnas och den riktar sig till dagens och morgondagens ungdomsledare inom ungdomsorganisationer och kyrkor. Målet är att nå ut till de verksamma ungdomsledare som möter ungdomar. Utan att avslöja allt för mycket så kommer det att finnas en koppling till corona. Alla människor har upplevt corona, men få inser hur pandemin har påverkat dem psykiskt, säger Eli Safar.

Eli Safar.

Förstå, hantera och stötta

Kultur

BILDA HAR EN RIK och bred kulturverksamhet med många olika kreativa uttrycksformer, till största delen musikverksamhet. Verksamheten präglas av stark deltagarkultur och medskapande eftersom vi tror på att utövarna ska få utvecklas på sina egna villkor. Deltagarna finns inom en mängd fria grupper som samverkar med Bilda. Verksamheten är ofta även överlappande med våra andra profilområden, inte minst eftersom kulturarbetet ofta sker i samverkan med medlemsorganisationer inom de tre kyrkofamiljerna samt olika samverkansparter.

Även 2021 präglades i hög grad av den pågående pandemin där kulturområdet var hårt drabbat. I takt med att smittspridningen och olika restriktioner ändrades under året, förändrades också villkoren för vilka verksamheter som kunde bedrivas och i vilken omfattning. Viss verksamhet kunde anpassas och ställas om medan mycket fick ställas in. Den studieförbundsgemensamma överenskommelsen om att inte bedriva någon fysisk verksamhet gjorde att verksamhetshus och replokaler var stängda under flera månader.

Fokus på stöttning och mervärde

Det var under året stort fokus på stöttning, både internt och externt, att hitta nya möjligheter för att kunna bedriva verksamhet och hjälp till återstart.

Som medlemmar i Ideell kulturallians kunde vi under våren ge våra samverkansparter möjlighet att söka stöd genom projektet *Kulturens kapillärer* finansierat av Postkodstiftelsen.

Guider togs fram, bland annat till onlineverktyget Jamulus som ger grupper möjlighet att musicera tillsammans på distans.

Som ett nytt mervärde erbjöd vi under året våra deltagare inom musik ett vägledande samtal med en coach som själv är musiker, pedagog, föreläsare och kombinerar detta med att jobba som coach. Samtalen kunde exempelvis handla om motivation, personens roll i gruppen, scenskräck eller att skapa rutiner för övande.

Satsningen gick i linje med att vara det nära och personliga studieförbundet och att se hela människan.

Folk och kultur

Som kulturaktör genomför Bilda årligen flera större arrangemang, både i egen regi och i samverkan med andra.

Kulturkonventet *Folk och Kultur* genomfördes helt digitalt förra året. Bilda bidrog med två panelsamtal: "Vad händer med kultur som ingen ser eller hör" med Sofie Livebrant, Anna Wikenius, Erik Jeor och Sara Thorstensson och "Kulturens roll i den existentiella hälsan" med Anna Järvinen, Eric Schöldt, Lina Fridblom och Oskar Kvant samt en diasert med Ale Möller.

Musikschlaget – final och 10-årsjubileum

Under hösten kunde äntligen finalen av Musikschlaget genomföras efter att ha blivit framflyttat två gånger. Musikschlaget är Sveriges melodifestival för musiker med funktionsnedsättningar som också arrangeras av personer med funktionsnedsättningar i ett samarbete med Bilda. På deltävlingar som arrangeras runt om i landet tävlar flera bidrag om en plats vid den stora finalen i Sundsvall där finalister från hela landet möts. I den årliga finalen deltar tio bidrag. Deltävlingarna arrangeras i april-maj varje år. Den 6 november var det äntligen dags för final och i år firade arrangemanget dessutom tio år, vilket uppmärksammades med extra mycket party samt ingen mindre än Nanne Grönvall som gästartist. Nanne bjöd på några låtar under kvällen och satt också i juryn. Vann gjorde Aji Jack och Jonathan Dissel med låten "Oh no".

Musik i fokus i UR-programserie

Under våren gjorde Bilda en ny programserie för UR Samtiden, denna gång med musik i fokus, *Musiken, livet och döden*. I serien möts artister, musiker, kulturjournalister, musikterapeuter, religionsvetare, musikforskare, antropologer, arrangörer och folkbildare i sex samtal om de livsviktiga tonerna, melodier, orden, låtarna, skivorna, spellistorna, konserterna,

Vad händer med kultur som ingen hör eller ser?

klubbarna, festivalerna, idolerna och replokalerna. En samtalshandledning togs fram och vi genomförde två interna öppna lärtillfällen som stöd i att på olika sätt använda programmen i vår verksamhet.

Det unika med körsång

Även detta år var körverksamheten hårt drabbad av pandemin. Under hösten kunde många körer glädjande nog återgå till att mötas och sjunga igen, på riktigt! I våras bjöd Bilda in till en digital variant av workshopen *Scenisk kör- att nå ut och beröra* under ledning av Anci Hjulström och för att påminna om körsångens alla fantastiska möjligheter bjöd vi i september in till tre digitala körledarträffar då Emmalena Flyman, författare till boken "Kärleken till en kör – körsång, hälsa och harmoni", föreläste om hur körsång påverkar allt från blodtryck, hjärtfrekvens och hormoner till känsla av sammanhang och meningsfullhet. Emmalena delade med sig av personliga berättelser som belyser körsångsfenomenet från många olika perspektiv varvat med intressanta fakta och reflektioner. Körsångare, körledare och körcoacher. Forskare och kompositörer. Alla vittnar om glädjen och gemenskapen och det unika med just körsång.

Svenska med sång

Cirka 300 personer har deltagit i webinarier och, eller fysiska träffar och fått ta del av metoder, inspiration och nätverk kring språkinlärning via sång, inom ramen för projektet *Svenska med sång* som Bilda och Equmeniakyrkan drivit tillsammans under ett och halvt år.

I januari bjöd vi in till ett webinarium med Mona Nykänen, SFI-lärare, kantor och engagerad i språkutveckling via sång, och som avslutning på projektet hade vi en digital konferens i slutet av april. Konferensen var ett fyrverkeri av inspiration. Jonas Hagström, entreprenör och grundare av integrationskören The Rockin Pots som startade på Grytans flyktförläggning våren 2015, berättade bland annat om nya svenska vänskaper, bättre välmående, snabbare inlärning

Körsång påverkar allt från blodtryck, hjärtfrekvens och hormoner till känsla av sammanhang och meningsfullhet

av svenska språket som några av de positiva effekter som kören medfört. Jan Mattson och Andreas Andersson, författare och kompositörer av metodmaterialet *Sjung språket*, visade nya inspirationsfilmer och Lotta Brorsson Trell, sångpedagog, körledare och entreprenör, tipsade om sånger. Vi tog del av en unik konsert med integrationskören Gränslösa Röster, inspelad just för detta tillfälle och korta filmade hälsningar från församlingar i Sundsvall och Södertälje som berättade hur de arbetar med musiken i sina mångkulturella församlingar.

Folkmusik – livaktig och nyskapande trots pandemi

Pandemin satte fortsatt spår i folkmusikverksamheten under året, den var dock livaktig och nyskapande detta till trots. Under första halvåret bedrevs de flesta aktiviteter digitalt medan sommarens stämmor och festivaler lyckades genomföra verksamheter, om än i mindre omfattning än vanligt. Under hösten kunde folkmusikgrupper, spelmanslag, folkdanslag, festivaler och konsertarrangörer återgå till en slags normalitet – men med alla restriktioner i åtanke. Svårast var det att återstarta pardansverksamhet.

Hösten 2020 fick Folkmusikens hus och Bilda frågan från Kungl. Musikaliska Akademien om ett samarbete. Bakgrunden var att KMA firade 250-årsjubileum och proklamerade ett musikens år. Tillsammans skapade folknätverket den nationella samtalsserien

Folkmusik – vadårå? Nyfiken på Kungl. Musikaliska Akademiens folkmusikledamöter. Fem samtal sändes under året, framför allt online men även med fysisk publik vid ett par tillfällen. Serien blev i sig även ett samarbete med flera viktiga samarbetspartners, som Umefolk, Korrö folkmusikfestival, Orientaliska festivalen i Jönköping, Delsbostämman samt Folk- och världsmusikgalan.

Strax före jul 2020 lanserade folknätverket *Folkkurs online* ett stort antal kurser och workshops, kortare och längre, som genomfördes under våren 2021. Innehållet var varierat, däribland nybörjarkurser på fiol för vuxna, svensk och balkansk folksångsteknik, reparation av tramporgel och stämspel. Vi genomförde dessutom en nationell arrangörskurs i samarbete med studieförbundet Kulturens och ungdomsförbundet FolkYou, en digital cirkel på tio träffar för nya arrangörer. Under året arbetade folknätverket även med

slöjdkurser online, som var välbesökta.

I oktober arrangerade Folkmusikens hus och Bilda, i samarbete med Norrköpingsfestivalen, den prestigefulla tävlingen VM för studentspelmannslag, vilken vanns av Lunnevals folkhögskola. Vinnarmotiveringen lød: "Spelglädje och energi står detta stora svänggång bi. Att dansa schottis till de här kan få juryn att bli kär".

Inte nog med den rusiga motiveringen, LunnevadFolk fick också ett pris som delades ut för första gången av Folkmusikens hus och Bilda. Priset bestod i en spelning på Korrö folkmusikfestival sommaren 2022 och bekostar resa, mat och boende i samband med det samt festivalbiljetter. Juryn bestod av spelman Pelle Björnlert, koreograf Anna Öberg och folksångerskan Johanna Bölja.

Dennis Lyxzén.

Samtal om musik med Dennis Lyxzén och gäster

Under våren bjöd Bilda tillsammans med Dennis Lyxzén in till samtal med musiker, ljudtekniker, låtskrivare och andra personer som jobbar inom musik.

DENNIS ÄR SÅNGARE, musiker och låtskrivare från Umeå som har spelat musik sedan slutet av 80-talet. Han har varit frontfigur i flera band, varav de mest kända är Refused, The (international) Noise Conspiracy och INVSN. Han har medverkat på över 40 skivsläpp, varit med och drivit två skivbolag och outtröttligt turnerat runt om i världen.

Det bjöds på personliga samtal med intressanta ämnen som rör musik och musicerande. Det kom bland annat att handla om skivbolag, "do it yourself"-kultur, text och poesi, att stanna kvar i norr, fotografering, artist- och bandfoton, aktivism och givetvis musik. Varje samtal sändes live via Facebook och var omkring 40 minuter långt med efterföljande frågestund.

DENNIS, HUR UPPKOM IDÉN TILL DEN HÄR PROGRAMSERIEN?

Jag och min bror Jonas (verksamhetsutvecklare på Bilda Nord) pratade om vad man kunde göra under pandemin och vad jag hade för egenskaper och erfarenheter som man skulle kunna nyttja under ett år då allt var inställt.

Med snart 30 år som verksam musiker insåg vi hur mycket jag varit med om och kunde dela med mig av, och att det skulle kunna bli intressanta och givande samtal där vi pratade om olika aspekter av skapande och kulturarbetande.

VILKA INSIKTER HAR DU SOM SAMTALSLEDARE SJÄLV FÅTT FRÅN SAMTALEN?

Jag tycker att jag har lärt mig otrolig mycket av de jag samtalat med. Jag såg till att bjuda in gäster som jag var nyfiken på för att prata om hur de såg på sitt skapande och sin roll i kultursfären. Konversationerna var alltid givande eftersom jag själv har mycket och liknande erfarenheter och att man därför kan samtala med en stor ömsesidig förståelse.

VAD HAR DU FÅTT FÖR RESPONS PÅ SAMTALEN FRÅN DE SOM LYSSNAT ELLER TITTAT?

Otroligt fin respons. Många som kollat och många som skrivit bra frågor och kommit med mycket pepp. Känns också som att samtalen har uppskattats av de jag har pratat med.

Ethno 30 år

Ethno, som startades i Sverige, är idag ett internationellt världsmusikläger i Dalarna som årligen samlar nära hundra unga folkmusiker i åldern 17–25 år från närmare 40 länder. Det arrangeras av Folkmusikens hus i samverkan med flera aktörer där Bilda är en. Planen var att fira Ethnos 30-årsjubileum med en internationell festival.

– **VI SKULLE HA FIRAT** med en stor internationell festival i Rättvik 2020, men det blev inte av på grund av pandemin. När vi inte kunde göra en live-festival 2021 heller beslutade vi att göra festivalen digital i september. Så det blev en heldag med musik, prat, gamla minnen, workshops med mera, sänd till alla 38 Ethnos i världen från det internationella Ethnohögkvarteret i Bryssel, berättar Peter Ahlbom, projektledare på Ethno.

Han beskriver hur en sommarutställning sattes samman på Folkmusikens hus i Rättvik – 30 bilder från 30 år med Ethno – med foton och videoinslag från alla Ethno som numera finns i världen.

Grunden för Ethno är att det är de unga deltagarna lär varandra genom workshops, det är ett tillfälle att utvecklas både musikaliskt och personligt. Ethno skapar nya kontaktytor och nätverk över gränser och skapar förståelse och respekt för andra människor och kulturer. Sedan några år finns Ethno i närmare 40 länder. Dessa läger är ofta initierade och leds av musiker som varit deltagare eller ledare på Ethno i Sverige.

– Den stora utmaningen under pandemin var förstås möjligheterna att ta hit unga deltagare från länder utanför Europa. Detta var ju omöjligt så vi tvingades ställa in Ethno 2020 och 2021 samt en turné med en internationell Ethnogrupp vi skulle gjort hösten 2020, säger Peter Ahlbom.

Problematiken kvarstår förstås så länge världen inte är helt coronasäker. I november 2021 genomfördes ett höst-Ethno, men dit kunde endast deltagare från EU-området komma.

– De möjligheter som fötts i denna frustrerande situation är som för många andra möjligheterna att streama konserter, att arrangera gemensamma workshops på nätet och digitala möten. Vi har förstås lärt oss massor under de här två åren, fortsätter Peter Ahlbom.

Ett annat av alla Ethnoprojekt som fick ställas in under året var Ethno Palestina, som sker i samverkan med Folkmusikens hus och Bilda med flera och med finansiering från bland andra Svenska Institutet.

– Vi har under året kastats mellan hopp och förtvivlan beroende på pandemins utveckling liksom status på de komplicerade regelverk som råder i området. Nu är dock planen att det första Ethno Palestina – ett pilotprojekt med dussinet deltagare – ska kunna genomföras under 2022. Därefter ska vi utvärdera och söka medel för år två, för att kunna etablera Ethno Palestina som en fullstor medlem i Ethnofamiljen, avslutar Peter Ahlbom. Övriga samverkanspartner för Ethno Sverige är Region Dalarna, Rättviks kommun, Sveriges Spelmäns Riksförbund, Folk You, Ethno Experience och Jeunesses Musicales International.

Alla kan sjunga – digital kurs

Fyra frågor till Elisabeth Odebäck, verksamhetsutvecklare inom kör i Bilda Svealand.

Berätta om *Alla kan sjunga*, hur kom du på idén?

Eftersom pandemin slog ut i stort sett all körverksamhet våren 2020 gick jag och funderade på hur man skulle kunna nå kördeltagare och andra som vill hålla i gång rösten men kanske inte själva vet hur de ska göra det.

Träna låter kanske lite ambitiöst men sångrösten och stämbanden behöver få hålla på, på samma sätt som andra muskler. Vår röst påverkas om vi inte gör det. Jag såg ett ypperligt tillfälle att öka förståelsen för hur stämbanden, stödet och "sångapparaten" fungerar. Och för att lära hur vi själva kan hålla igång rösten och även utvecklas när vi sitter framför vår dator, med micken avstängd, och kan prova själva. Att göra det digitalt gjorde det möjligt för deltagare från hela Sverige att vara med.

Elisabeth Odebäck.

Hur såg upplägget ut?

Kursen bestod av en teoretisk del med förinspelat material som vi spelade in i februari 2021 och en praktisk del där vi gjorde övningar tillsammans. Vi avslutade med en frågestund där jag svarade på deltagarnas frågor och samtalade om sådant som kommit upp under kurstillfället.

Hur ser du på kopplingen mellan körsång och hälsa?

I mitt yrke som körledare för *Alla kan sjunga* – körer ser jag effekten av hur körsången påverkar människors hälsa

på ett mycket positivt sätt. Många deltagare berättar om hur bra de mår efter körövningen, hur de känner sig påfyllda av energi och glädje efter varje övningstillfälle. Gemenskapen, körsången och musiken tillsammans skapar många positiva effekter. Sedan vet jag att forskningen säger detta också men det är fantastiskt att få se effekten av det – varje gång.

Vilket gensvar har du fått från deltagare i *Alla kan sjunga*?

Gensvaret på kursen var positivt.

Jag delar med mig av några, det har till exempel låtit så här:

"Så stort tack för bra initiativ, innehåll och format!"

"Det var väldigt givande. Jag känner att med andnings- och röstövningarna har jag förbättrat röststyrkan och uthålligheten."

"Jag som har sjungit i olika sammanhang i nästan hela livet känner igen allt du säger, och ändå har kursen gett mig aha-upplevelser. Du har lyckats förmedla det som jag har hört förut, så att jag förstår det inte bara teoretiskt utan även i kroppen. Stort tack för det!"

Jag skulle utan tvekan rekommendera den här kursen till andra, om den kommer igen. Jag skulle också vara intresserad av en fortsättningskurs. Att kunna vara med digitalt gör det ju möjligt även för oss som bor i utkanten av världen."

"Många deltagare berättar om hur bra de mår efter körövningen, hur de känner sig påfyllda av energi och glädje efter varje övningstillfälle."

Elisabeth Odebäck

Samhälle

BILDA HAR BRED VERKSAMHET tillsammans med medlemsorganisationer och andra samverkansparter, som på olika sätt bidrar till att utveckla människor och samhälle på ett hållbart och demokratiskt sätt. Under 2021 växte den digitala delen av verksamheten på grund av covid-19, och blev ett självklart sätt att mötas på. Nu kombineras digitala och fysiska möten för att tillgodose deltagarnas behov, där de befinner sig. De digitala mötena bidrar till att vi når nya deltagare och ledare med nya typer av verksamheter. Under året hade vi olika slags studiecirkel inom områden som anknyter till arbetsliv och språk, vilka kan ge kunskaper som är användbara i yrkeslivet, som att träna svenska, digital kunskap eller att bli bättre på att söka jobb.

På grund av coronapandemin fortsatte vi med verksamheten för de som förlorat sitt arbete eller vill komma in på arbetsmarknaden. Flera nya koncept utvecklades så som *Städklar* och *Solklar* för att skapa möjligheter att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Vi hade även många studiecirkel i trafik kunskap. Bilda fortsatte också ett stort folkbildningsarbete med asylsökande och nyanlända trots stängda gränser till Sverige. Vi vill bidra till ett inkluderande samhälle (Agenda 2030, mål 10.2, 16.7 och 3).

Inom riktad folkbildning fanns den största verksamheten under 2021 inom språkträning och trafik kunskap. Utvärderingar visar både att verksamheten var uppskattad av deltagarna och att de fick värdefull praktisk kunskap som ökade möjligheterna att närma sig arbetsmarknaden. Samverkan med kommunala verksamheter gjorde att deltagare hittade våra verksamheter. Våra cirkelledares nätverk och kulturella kompetens var också avgörande för att nå deltagare i målgruppen.

Demokrati, mänskliga rättigheter och fred

Bildas folkbildning inom civilkurage och ickevåld skedde i fortsatt samarbete med Kristna Fredsrörelsen. Under året skapades ett nationellt nätverk av ledare som kan utbilda i civilkurage. Tillsammans

skapade vi även mötesplatsen *Ickevåld 2021*, som gav möjligheter för medborgare, aktörer inom civilsamhället och forskning att utveckla kunskap och engagemang för ickevåld. Det är en årligt återkommande experimentverkstad där deltagarna gemensamt söker sätt att ställa om lokalt och globalt till samhällen som präglas av fred och rättvisa, fria från våld och formade av hållbara sätt att leva.

Mötesplatsen *Ickevåld 2021* genomfördes digitalt för andra året och webinarier serien *Folkbildning för fred* behandlade ickevåld från flera perspektiv. Den digitala workshopen *Civilkurage på nätet*, med Mina Dennert från #jagärhär, adresserade hur vi kan stå upp för det demokratiska samtalet på nätet. Bilda är också representerade i Sveriges Kristna Råds arbetsgrupp för fred.

Inom demokratiområdet tillsattes en arbetsgrupp för att inventera, skapa urval och paketera material och resurser inom demokratifrågor inför valet 2022. Det gjordes dels för målgruppen utrikesfödda, dels för en bred målgrupp av deltagare i Bildas verksamhet utifrån insikten att demokratin ständigt behöver värnas och utvecklas. Ickevåld har pekats ut som ett kunskapsfält där Bilda tillsammans vår medlemsorganisation Kristna Fredsrörelsen kan ge ett viktigt bidrag till hur individer och rörelser med konstruktiva och effektiva metoder kan arbeta för en hållbar och demokratisk samhällsutveckling. Vi bidrar till demokratisk bredd som uppmuntrar organisering på gräsrotsnivå för att fler röster ska höras.

Språket öppnar nya vägar

Vår verksamhet ska ge människor som är nya i Sverige möjlighet att etablera sig genom att skapa känsla av sammanhang, nätverk och möjlighet till nya bekantskaper. Under 2021 bedrev vi distansverksamhet för asylsökande genom svenska från dag ett och vardags-svenska i hela landet, trots Sveriges minskade asylmottagning. *Kliv in* är ett nationellt projekt som drivs av Bilda tillsammans med Equmeniakyrkan under 2021–2022, med finansiering från Länsstyrelserna.

Att utveckla människor och samhälle

Syftet är att utbilda cirkelledare, som har egna erfarenhet av att vara nya i Sverige. De ska i sin tur bidra till att människor som kommer till Sverige från andra delar av världen ska erbjudas en språngbräda in i svenska samhället med fokus på digital samhällsorientering. Coronapandemin tvingade fram ett digitalt fokus som kommer att finnas kvar även om samhället öppnar upp.

Utrikesfödda kvinnor har särskilt svårt att komma in på den svenska arbetsmarknaden och behöver stöd i att hitta utbildning och vägar till jobb. Under 2021 bedrev Bilda digitala studiecirklar och riktade insatser med fokus på att stärka språkkunskaper i svenska, trafik-kunskap och allmän samhällsorientering kring skola, hälsovård, jämställdhet, sex och samlevnad, återvinning och miljö.

Vi erbjöd även bred verksamhet för utrikesfödda föräldrar, ofta i samarbete med familjecentraler med fokus på språk och föräldraskap.

Språkinlärning och språkträning kombinerades med andra ämnen som identifierades som behov och önskemål. I linje med folkbildningspedagogiken hade cirkelarna ett aktivitetsbaserat lärande med en inramning av jämställdhet med mål att skapa gemenskap och bryta isolering.

97 procent av de som svarade på en deltagarenkät inom Bildas riktade folkbildningsverksamhet uppgav att de ville rekommendera studiecirkeln till en vän. 95 procent uppgav att de ansåg att studiecirkeln de deltagit i var språkstärkande. Svarsfrekvensen på deltagarenkäten var 14 procent.

Familjekompis växer

Bilda är en attraktiv samverkanspart med bra förutsättningar att söka extern finansiering, bland annat på grund av den stora bredd vi har i vår verksamhet, våra ledare och möjligheten att nå särskilda målgrupper. Genom vårt nätverk av samverkande föreningar och aktörer med god förankring i lokalsamhället kan Bilda bidra till att stärka civilsamhället.

Under 2021 fanns *Familjekompis* i 14 kommuner, i syfte att skapa förutsättningar för nya och etablerade svenska familjer att lära känna varandra. Vår målsättning är att alla ska kunna vara med, det kräver inga förkunskaper. Det enda vi önskar är att deltagarna är öppna för att testa att lära känna en ny familj samtidigt som de bidrar till ett varmare Sverige. Genom folkbildningens metoder skapas förutsättningar för människor att mötas, knyta nya kontakter, dela erfarenheter och lära sig nytt genom gemensamma upplevelser.

Familjekompis fanns 2021 i Arboga, Arvika, Degerfors, Hallsberg, Hällefors, Karlskoga, Karlstad, Katrineholm, Kumla, Lindesberg, Nora, Örebro, Säfle och Växjö. Under 2022 etableras konceptet i Västerås, Fagersta, Kungsör, Hallstahammar, Askersund, Ljusnarsberg, Strängnäs och Gnesta och Kalmar.

Trafikkunskap

Det är de vardagliga orden och uttrycken som är nyckeln till att behärska ett språk. Tänk efter: vad heter "väjningsplikt" på engelska? Och hur översätter man högerregeln? Föreställ dig då att ta körkort på ett språk man precis börjat lära sig. Tur då att Bilda erbjuder kurser i trafikkunskap på lätt svenska.

– **DELTAGARNA ÄR BLANDADE**, både män och kvinnor. Ungefär 80 procent av dem brukar vara kvinnor som är nyanlända och arbetssökande. Åldrarna varierar från 20 till 50, säger Mohammad Mola, som är ledare för en kurs i trafikkunskap i Bilda Öst.

Kursen riktar sig främst till de som har antingen persiska eller det närbesläktade dari som modersmål.

Mohammad Mola berättar:

– Deltagarna får först en förklaring på persiska för varje begrepp eller trafikregel. Parallellt med det får de lära sig vad begreppet eller trafikregeln heter på svenska och hur man använder det på svenska. Det kan vara ett ord eller en hel fras med flera ord.

Hur har det gått att undervisa digitalt nu under pandemin?

– Det finns fördelar och nackdelar med båda formerna. När det gäller digitala kurser sparar man tid eftersom man slipper åka till cirkeln. Det går att ansluta sig till kursen från vilken plats som helst, bara man har tillgång till en smart-

phone och internet. Den största nackdelen med onlinekurser är avsaknaden av levande kontakt och den relation som skapas mellan deltagare och cirkelledare i ett fysiskt rum.

Kan du berätta om någon deltagare som gjort stort intryck på dig?

– Ja absolut. Den som gjorde största intrycket på mig var en tjej som brukade ta bilder av gator, korsningar och vägskyltar och dela med oss i gruppen. Vi brukade ha en genomgång av bilderna och deltagarna försökte gissa vilka trafikregler som skulle gälla vid korsningarna och vad vägskyltarna hette. Hon var mycket engagerad i ämnet och ville gärna dela sin upplevelse med andra.

"När det gäller digitala kurser sparar man tid eftersom man slipper åka till cirkeln."

Mohammad Mola

Digital inkludering

Under pandemin ökade intresset och behovet av digital kompetens. Ett verktyg som användes som start i många grupper var *Digitaljakten*, en lärupplevelse som skapar engagemang och vilja att bli digitalt delaktig i samhället. Det är ett sätt att prova på och uppleva nyttan med digitala tjänster. Vi fortsatte även med digitala fikastunder i grupper och cirklar för surfande seniorer. Utvärderingarna visar att deltagarna uppskattade att studiecirkelarna genomfördes digitalt och att det har skapades gemenskap och känsla av sammanhang i digitala möten.

Hållbarhet och Agenda 2030

Vi fortsatte även arbetet med att tydliggöra och stärka verksamhetens kopplingar till FN:s globala mål för hållbar utveckling och agenda 2030. Vi vill bidra till att skapa verksamhet som är lyhörd, inkluderande, baserad på delaktighet och som bidrar till samhällelig tillhörighet.

Under 2021 togs flera studiecirkelmateriel och koncept fram som berör klimat och miljö. Några exempel är UR-serien *Hållbarhet och existens* med tillhörande studieguide, samtalshandledning till boken *God Jord och ett hållbart liv*, och studieguiden *Hållbar ekonomi – för en privatekonomi i balans*. Under hösten satsade vi särskilt på att kommunicera ut våra koncept som är enkla för personer utan förkunskaper att sätta igång och leda. Detta har i stor utsträckning skett genom olika kreativa sätt via sociala medier.

Under årets första hälft genomfördes flera digitala studiecirklar med deltagare från hela landet, utifrån studiematerialet *Slow fashion – vägen till en hållbar garderob*. På liknande tema arrangerades återbruksvällar i samarbete med Erikshjälpen second hand-butiker och cirklar i att vårda sina kläder hållbart. Vi initierade kontakt med Konsumentverket för att samverka kring deras regeringsuppdrag om att främja spridning av information om miljömässigt hållbar konsumtion. I Bilda Mitt var arbetet med

odling och bevarandet av biologisk mångfald stort. Tillsammans med Lepramissionen, och med stöd från Sida, tog Bilda fram studiematerialet *Sikta på målen* som på ett lekfullt och pedagogiskt sätt vill stimulera till medvetenhet och engagemang i globala frågor.

Kultur och hälsa

Även 2021 års folkbildningsverksamhet inom kultur och hälsa var präglad av covid-19, då denna verksamhet till stor del bedrivs på senior- och äldreboenden. Då majoriteten av dessa var stängda för besökare, låg fokus på att utbilda nya ledare i exempelvis sittande dans, men också fortsätta med den digitala omställningen och utbilda ledare i digitala verktyg. Inom kultur och hälsa hade vi också under året fokus på fotoutställningen *Årsrika*, som vill påverka och vidga den ofta snäva bild av äldre som råder idag. Utställning turnerade i flera av våra regioner, inte bara på äldreboenden utan även på bibliotek och i församlingar. Vi kompletterade med kringarrangemang och panelsamtal. Arbetet knyter an till mål 10 i Agenda 2030, då verksamheten bland annat syftar till att minska ojämlikhet och bidra till inkludering för alla oavsett ålder.

Kunskap och samtal om psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan bland unga är en av dagens stora samhällsutmaningar. Många unga saknar och efterfrågar kunskap och samtal om psykisk ohälsa. Under 2021 fortsatte projektet *Oss Unga Emellan*, den treåriga nationella folkbildande insatsen riktad till 15–19-åringar, som genomförs av Bilda tillsammans med den ideella organisationen Mind, med stöd från Allmänna arvsfonden. *Oss Unga Emellan* ska erbjuda verktyg som bidrar till ökad kunskap om psykisk ohälsa, som minskar stigman och stärker individers beredskap för att agera när de själva eller andra drabbas av psykisk ohälsa. En del i satsningen var ledarutbildningar och en nationell konferens om medmänskliga samtal som arrangerades för ungdomsledare från kyrkor, församlingar och föreningar runt om i landet under 2021.

Digitalt språkcafé blev veckans höjdpunkt

Det finns bara ett sätt att lära sig ett främmande språk: prata, prata och sedan prata lite till. Men som nyanländ kan det vara svårt att få kontakt med svenskar – och pandemin gjorde det knappast lättare. Samtidigt led många svenskar av restriktionernas ensamhet. Lösningen? Ett digitalt språkcafé.

SHALITA STRÖMGREN HAR VARIT ledare för det digitala språkcaféet i Örnköldsvik. När pandemin härjade som värst, under 2020 och våren 2021, träffades deltagarna en timme i veckan via Zoom.

– Det var en spännande erfarenhet med mycket nöje och en del utmaningar. I början och i slutet var vi alla tillsammans, men större delen av timmen var vi uppdelade i ”breakout rooms”, med ungefär fyra personer i varje grupp. Helst skulle varje grupp ha minst en person som talade flytande svenska och kunde ta lite av en ledarroll, berättar Shalita Strömgren.

Vilka deltog i kursen?

– De kom från väldigt olika bakgrunder och hade hunnit olika långt i språket. Några var asylsökande, andra hade uppehållstillstånd. Flera av svenskarna var pensionärer. En del av deltagarna hade inte särskilt mycket erfarenhet av digital teknik så de hade mycket att lära sig i början.

Vad har du fått för reaktioner från deltagarna?

– Många var väldigt glada och tack samma över att få den här pratstunden. En av de svenska pensionärerna beskrev språkcaféet som ”veckans höjdpunkt”. Flera deltagare gjorde mödan att koppla upp sig trots att de befann sig på lite udda platser. Någon var ute på stan och promenerade, någon befann sig i sitt hemland precis den här perioden. Flera av dem som var ovana vid digital teknik fick så bra träning av att delta att de sedan klarade av att delta i sin distansundervisnings digitala träffar.

Vad betyder det för dig att vara ledare?

– Det känns meningsfullt att få bidra till att skapa möten mellan människor, i synnerhet för personer som lever ganska isolerade liv. I alla de olika sammanhang jag varit Bilda-ledare har jag känt en stor tacksamhet över att få lära känna så olika slags människor. Jag lär mig minst lika mycket själv som jag hoppas att deltagarna lär sig.

”En av de svenska pensionärerna beskrev språkcaféet som ”veckans höjdpunkt.”

Shalita Strömgren

Var beredd – inte rädd

Projektet *Var beredd – inte rädd*, som Bilda driver med finansiering av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tog ny inriktning under 2021. Syftet med projektet är att utbilda ledare och deltagare inom Bildas scoutverksamhet och i andra ungdomsförbunds verksamhet kring hur man kan hantera allvarliga händelser. I samarbete med Suryoyo ortodoxa scoutförbundet (SOSF) anordnade Bilda tre utbildningar inom vattensäkerhet i Södertälje, Norrköping och Stockholm samt en brandutbildning i Eskilstuna. Projekt öppnade även upp för fler samverkansorganisationer som deltog i verksamheten under 2021, däribland Syrisk-ortodoxa kyrkans ungdomar (SOKU) koptiska scoutkårer och armeniska scouter.

Sinan Aso och Aho Hanna.

Scouter från S:ta Maria scoutkår.

Målgruppen är barn och unga i åldrarna 8–25 år inom de scoutföreningar som Bildas samarbetar med, samt deras föräldrar, anhöriga och ledare.

Brandmannen Helena Svensson instruerar scout från Maria scoutkår.

Ickevåld

I samarbete med Kristna Fredsrörelsen, Another Development Foundation och Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet arrangerade Bilda *Ickevåld 2021*.

DET VAR DET ANDRA ÅRET som mötesplatsen arrangerades för aktivister, forskare och rörelser som väljer att agera direkt och aktivt för fred och rättvisa i världen.

Ickevåld 2021 arrangerades i november, huvudsakligen digitalt, på temat "Världen, Sverige, Sápmi – en ickevåldsresa för en värld fri från våld". De aktivister, forskare och rörelser som deltog utforskade tillsammans ickevåldets möjligheter i relation till olika platser och utmaningar. Här fördes dialog om bland annat fred och nedrustning, klimaträttvisa och naturens rättigheter, kampen mot rasism som förutsättning för demokrati och hållbar utveckling samt om det samiska folkets rättigheter.

Övriga samverkanspartner var Rättighetscentrum Västerbotten, Sähkie Umeå sameförening och Vårdduo – Cen-

trum för samisk forskning och Statsvetenskapliga institutionen vid Umeå universitet. Mötesplatsen skedde med stöd från Umeå kommun.

Under 2021 utforskades även ickevåldsbegreppet i poddserien "Ickevåld 2021", som finns där poddar finns. Den bestod av tre avsnitt, som både var en uppladdning inför mötesplatsen och uppmuntran att stå upp för och agera för fred och rättvisa.

Årsrika – om livet efter 78

Årsrika är en utställning där betraktarna får möta människor i åldern 78–95 år med olika bakgrund, erfarenheter och från skilda delar av Sverige. De berättar om livslust, sorg, kärlek, njutning och död.

UTSTÄLLNINGEN ÄR SKAPAD 2016 av Rot produktion, Annica Carlsson Bergdahl och Hälsinglands museum tillsammans med fotograf Elisabeth Ohlson. Den vill påverka och vidga den snäva bild av årsrika människor som råder idag. Henrik Ydreborg, verksamhetsutvecklare Bilda Sydöst, berättar om Bildas arbete med *Årsrika*.

Hur kom Bildas satsning kring utställningen *Årsrika* till?

Vid ett inspirationsmöte i "Kultur och hälsa"-nätverket (som är internt för Bildas verksamhetsutvecklare, reds anmärkning) presenterade Annica Carlsson Bergdahl hennes och Elisabeth Ohlsons utställning *Årsrika*. Det är en utställning om äldre människor och deras livserfarenhet. Därefter föddes idén om att använda bilder och texter på roll-ups för att ta konst till besökare som inte kan ta sig till konst. Resultatet blev tio roll-ups med bilder och text som kan ställas ut på äldreboenden, i kyrkor eller andra offentliga lokaler.

Vilka typer av arrangemang har utställningen mynnat ut i?

Detta har resulterat i utställningar och vi har kunnat arrangera kulturevenemang kring vernissagen. Det har också producerats ett nytt samtalsmaterial, "*Årsrika samtal*", som är färdigt att användas i studiecirklar. Det ligger uppe på Youtube.

Vilken respons har satsningen fått från besökare och deltagare?

Utställningen har fått god respons på de boenden den varit på, inte minst för att det lett till en festlig vernissage. Drivna aktivitetssamordnare har då passat på att duka upp till fest med finporslin, bubbel, snittar, tårta och självklart en öppningsceremoni med bandklippning. Allt mycket uppskattat! Bilderna har lett till eftertanke såväl som skratt. Här finns allt från "Vinterbadarskan" till "Nobelpristagaren" och de olika berättelserna berikar vårt liv här och nu. Livet tar inte slut för att man blir äldre.

Offentliga arrangemang

BILDA NÅR VARJE ÅR ut till många människor genom vår medverkan vid större offentliga arrangemang. Där bidrar vi med folkbildning genom möten, föreläsningar, fördjupade samtal och kulturupplevelser. Ibland skapar vi arenorna själva, ibland tar vi plats på redan existerande arenor. Ett av de övergripande syften vi har med vårt deltagande i olika större arrangemang är att bidra till att livstolkning och existentiella frågor tydligare tar plats i det offentliga samtalet.

I de större offentliga arrangemang vi arrangerar och medarrangerar varje år ges tillfälle att visa upp den breda bilden av Bilda samt att vi kan profilera oss och tydliggöra oss hos delvis nya och andra målgrupper än de vi når i cirkelverksamheten. Arrangemangen ger också en möjlighet att bygga nätverk och förtroende för Bilda hos andra samhällsaktörer, vilket är ett sätt att bädda för framtida utveckling.

Genom våra större arrangemang stärker vi också samarbetet med medlemsorganisationer och andra samarbetsparter, då de flesta arrangeras genom sådan samverkan, där vi skapar, planerar och genomför tillsammans.

På grund av olika pandemirestriktioner ställdes många av de planerade och förväntade större arrangemangen

in även under 2021, som *Existentiell Filmfestival*, eller gjordes om till digitala event, som *Folk och Kultur* och *Mänskliga Rättighetsdagarna* (framflyttat från 2020). *Almedalsveckan* genomfördes som en mindre digital variant, där varken vi eller våra samarbetspartner valde att medverka. Även det här året sköts en del planerade samtalsturnéer, festivaler et cetera på framtiden.

Ett viktigt syfte med vårt deltagande i olika större arrangemang är att bidra till att livstolkning och de existentiella frågorna tydligare tar plats i det offentliga samtalet. Det gäller alla profilområden. Ett exempel på detta är programserien *Musiken, livet och döden* vi producerade för UR och Kunskapskanalen, sex samtal om musiken som existentiell kraft och existentiellt verktyg. En annan programserie är *Hållbarhet och existens*, fem samtal om klimatfrågan som en existentiell fråga. Alla program finns att se på UR Play.

I takt med att restriktionerna lättade under hösten kunde en del arrangemang genomföras lite mer ”som vanligt” med publik, som *Bokmässan i BK* och 2021 års upplaga av *Mänskliga Rättighetsdagarna* som den här gången arrangerades i Göteborg. Vi var också medarrangör till en scen med författarsamtal på nystartade *Stockholms Bokhelg*, ett samarbete med förlaget Fri Tanke.

Thomas Bossius, Loreen och Fredrik Strage, samtalar i "UR Samtiden: Musiken, livet och döden".

Musikens existentiella kraft

Johan Söderman – professor i barn- och ungdomsvetenskap vid Göteborgs universitet – medverkade i ett samtalsprogram om "Musik som bildning" som Bilda producerat för UR Samtiden.

MUSIK KAN HA EN väsentlig funktion för hur vi fungerar som människor, såväl existentiellt som fysiskt och relationellt. Det vet Johan Söderman, som är professor i barn- och ungdomsvetenskap vid Göteborgs universitet och som forskat kring musik som folkbildning. Han är också ledamot i Folkbildningsrådets styrelse.

VAD ÄR DET SOM GÖR MUSIK TILL NÅGOT SÅ KRAFTFULLT OCH VIKTIGT – OCH SOM HÄNGER IHOP MED VÅRA LIVSFRÅGOR?

– Musik finns med genom livet som ett soundtrack till centrala händelser och perioder. Förutom musikens mer direkta funktioner – som sång, dans, avkoppling – hjälper musik oss att få kontakt med det sinnliga, vårt känsloliv. I likhet med all konst bidrar musik därmed till att vi lättare får kontakt med vårt innersta väsen; vår egen existens. Vilket också kan väcka existentiella frågor – om livets yttersta mening, varför vi föds och dör och vad som händer efteråt.

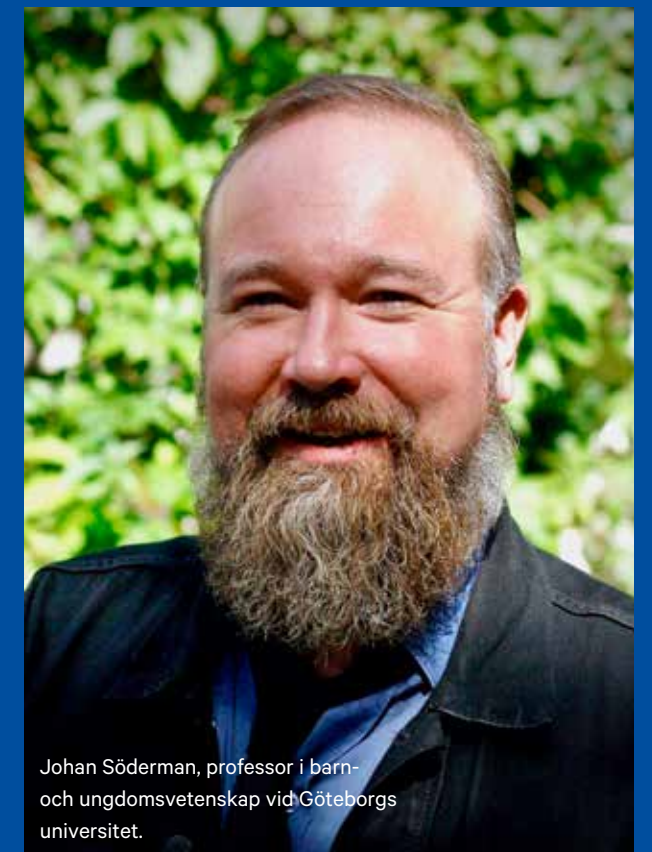
PÅ VILKA SÄTT SER DU ATT FOLKBILDNINGEN KAN BIDRA TILL ATT KOPPLA EXISTENTIELLA FRÅGOR TILL KULTUR? OCH VARFÖR ÄR DET VIKTIGT?

– Folkbildningen och det konstnärliga har det gemensamt att de är en motvikt till det rationella och instrumentella. Det strikt vetenskapliga räcker inte till för att förklara konsten, människans estetiska kreativitet, själva skapelsen! Vetenskapen har inte svar på allt, särskilt inte på våra existentiella frågor.

– Konstnärlig folkbildning bidrar till förståelsen att allt inte går att uttrycka med hjälp av det talade och skrivna språket. Vi behöver musiken och konsten, som kan vara ett betydligt mer uttrycksfullt språk, bland annat för att gestalta stämningsslägen och känslor. I samtalet med andra kan vi komma till insikt om vår litenhet och det fantastiska i både skapelsen och i att vara människa, och på så vis fördjupa den estetiska upplevelsen.

KAN DU SÄGA NÅGOT OM HUR MUSIK OCH BILDNING KAN HÄNGA IHOP – OCH VAD DU PERSONLIGEN LÄRT DIG AV OCH GENOM MUSIKEN?

– Bildning sker genom hela livet, i motsats till utbildning som har en början och ett slut. Musiken finns också med genom hela livet, och jag skulle hävda att det sker en

Johan Söderman, professor i barn- och ungdomsvetenskap vid Göteborgs universitet.

organisk och naturlig musikalisk bildning från att livet startar till dess att det avslutas.

– I mitt eget liv sjöng jag innan jag kunde prata och jag började spela gitarr som åttaåring. Musiken har alltså följt mig genom livet och jag har lärt mig väldigt mycket genom musik. Som till exempel att "lära att lära", eftersom det kräver tålamod att lära sig att spela ett instrument. Jag har dessutom fått vänner genom musiken, så den har betytt mycket socialt också.

– Förutom mitt eget musicerande har jag alltid lyssnat mycket på musik. Musiken betyder och har betytt mycket i livets alla skeenden. Jag tror att kontakten med det sinnliga som sker genom musiken är lika hälsofrämjande för människan som kost, motion och sömn.

Ungdomsverksamhet – för en annan framtid

UNDER 2021 ARRANGERADES *Bildningsresan* gemensamt av alla studieförbund och branschorganisationen Studieförbunden i samverkan. Det var en samtalsturné i syfte att möta och samtala med politiker samt visa exempel på bredden i studieförbundens verksamhet. Bilda bidrog bland annat med en berättelse om vår ungdomsverksamhet i Tynnered, Västra Frölunda.

Bilda samverkar med ett stort antal ortodoxa kyrkor i Göteborg, en av dem är St Gabriels Syrisk Ortodoxa Kyrka i Tynnered, Västra Frölunda. I samverkan genomförs verksamhet med en rad målgrupper varav en av de viktigaste är ungdomar. Det finns problem med kriminalitet och utanförskap i området. Bilda verkar tillsammans med St Gabriel för att kunna erbjuda ungdomar meningsfull verksamhet på kvällstid och helger.

– För att stärka tilliten i samhället krävs att människor lär känna varandra. Vi behöver möta våra grannar, våra vänner och lära känna varandra på djupet. Här bidrar vi till det genom att låta ungdomarna mötas och samtala med varandra om viktiga frågor. Då tror jag också att tilliten stärks, säger Helena Cankalp verksamhetsutvecklare i Bilda Sydväst.

Myden Tanriver, som är ordförande i St Gabriels ungdomsförening, berättar att starten för hennes eget kyrkliga engagemang var ett ungdomsläger i samverkan med Bilda, där hon träffade och fick kontakt med många andra unga som hon aldrig annars hade mött.

– Här gör vi skillnad genom att skapa en plattform, en plats för alla unga, som kan bidra till att skapa gemenskap utanför den som kanske finns på gatan utanför, säger Myden.

Ungdomsverksamheten som St Gabriels Syrisk Ortodoxa Kyrka och Bilda samverkar kring vilar primärt på fyra delar som kompletterar varandra: öppen verksamhet på fredagskvällar, tonårssamtal på olika teman, språkundervisning i syrianska och bibelstudier. Ung-

domarna inbjuds även till andra aktiviteter som sker i samverkan med den av Räddningsmissionen nyligen startade Communityskolan vid Opaltorget i Tynnered.

Myden beskriver den öppna verksamheten Fredagsöppet, där unga möts på fredagskvällar för att spela pingis eller delta i samtal och studiecirkel kring ämnen som värderingar, moral och etik.

– Vi startade det här för att få bort de unga från gatan, till en trygg miljö där de känner sig hörda och kan skapa en identitet. Det motverkar utanförskap och ofrivillig ensamhet som unga i dag ofta lider av, säger hon.

En annan verksamhet som kyrkan och Bilda gemensamt driver är modersmålkaféet där unga människor med samma härkomst möts och talar arameiska (syrisk) med varandra, samma språk som äldre släktingar talar. I dag talas språket mestadels av assyrier/syrianer. Det är också ett sätt att bli trygg i sin identitet.

– Som folkbildare är vårt uppdrag att arbeta i samhället tillsammans med de organisationer som finns där och då är kyrkor en utmärkt plats att göra det på, säger Ivar Hedén Judt, regionchef Bilda Sydväst.

Han avslutar med att säga:

– I och med att folkbildningen för ungdomar bedrivs i nära samverkan med en lokal aktör som St Gabriel erbjuds också ungdomarna ett sammanhang och nätverk av människor och verksamheter utöver den som sker i Bildas regi. Detta är något vi tror är avgörande för att på riktigt göra skillnad och erbjuda alternativ för de ungdomar som vill välja en annan väg, ett annat umgänge och en annan framtid.

Verksamhetsexempel från Tynnered.
Helena Cankalp, Myden Tanriver, Ivar
Judt Hedén.

Möten i Jerusalem

ÅR 2021 VAR DET 30 ÅR SEDAN som dåvarande Frikyrkliga studieförbundet (som 2003 blev Studieförbundet Bilda) öppnade sitt studiecenter i Jerusalem. Det fick namnet *Swedish Christian Study Centre* och har sedan dess utgjort en resursbas för Bildas folkbildningsarbete kring Israel och Palestina.

Under året uppmärksammades jubileet på flera sätt. Digitala seminarier genomfördes där centrets tillblivelse och historia uppmärksammades. Och flera av Bildas regioner lyfte i olika arrangemang fram erfarenheter och minnen från de många studieresor som genomförts under åren. På Hållandsgården i Jämtland arrangerade exempelvis Bilda Mitt ett jubileumsfirande i september där man knöt samman studium av den Jerusalem-modell i täljsten som finns på platsen med pilgrimsvandring, musik och mat.

Elva webinarer med olika profil och föreläsare genomfördes under året med deltagare över hela världen. De bjöd på religiösa utblickar med kristna och judiska perspektiv, flera program med skola och utbildning som tema, och föreläsningar kring aktuella politiska frågor. Denna digitala verksamhet, som inleddes när coronapandemin drabbade världen 2020, fortsatte och utvecklades under 2021 och fann sin form. Förutom vid de öppna webinarerna kunde flera studiegrupper, folkhögskolekurser och andra på det här viset möta människor i Israel och Palestina som en del av sin studieverksamhet.

Några studieresor kunde på grund av pandemin inte genomföras under 2021, även om vi tidigt under året trodde att resor skulle kunna bli av under hösten, eller i början av 2022. Studieförberedelser pågick därför på flera håll, bland annat i en studiegrupp bestående av katolska präster och nunnor som alla arbetar med verksamhet för ungdomar här i Sverige. Våra 20-talet resepedagoger möttes vid ett par tillfällen i digitala möten för uppdatering och kompetensutveckling. Däremot genomfördes inga fysiska träffar.

Tre större arrangemang som var planerade att genomföras under 2021 fick skjutas på framtiden. Det handlar om ett seminarium i Jerusalem med anledning av studiecentrets 30-årsjubileum, om den årliga *Dandanat-festivalen*, samt om festivalen *Ethno Palestine*, för vars förberedande del Bilda erhållit anslag från Svenska Institutet. Planeringsarbetet som redan har inletts fortsätter. Arrangemang kommer att genomföras under 2022.

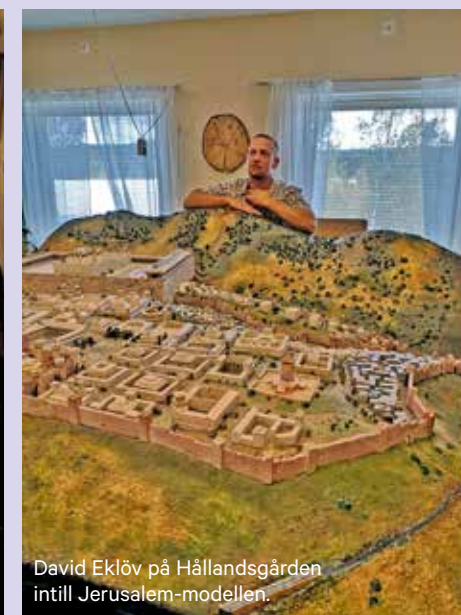
De fysiska aktiviteterna vid studiecentret i Jerusalem var få, men några lokala grupper kunde mötas i första hand för egna möten. Hit hör studenter från Hebrew University, personal från det svenska generalkonsulatet samt flera lokala organisationer som ingår i studiecentrets nätverk. Vid ett tillfälle, en lördag i december, kunde vi också inbjuda till vår uppskattade Frukostklubb för svensktalande i Jerusalemområdet.

Jerusalem-brevet utkom liksom tidigare år med fyra nummer, med reportage, intervjuer och nyheter relaterade till SCSC och Israel och Palestina. Tillsammans med föreningen Sabeels vänner i Sverige togs ett nytt bibelstudiematerial fram som finns tillgängligt på föreningens och Bildas hemsida.

I december avslutade Lars-Inge Claesson en treårig period som direktor för SCSC. Ny direktor från 1 januari 2022 är Nina Palm.

Jubileumskonsert i Hållandsgårdens stavkyrka med Björn Gimstedt och Sofia Sahlin.

David Eklöv på Hållandsgården intill Jerusalem-modellen.

30-årsjubileum

I **SEPTEMBER 2021** arrangerade Bilda Mitt ett jubileumsfirande på Hållandsgården i Jämtland med anledning av att Bildas studiecenter i Jerusalem fyllde 30 år. Den som kom med idén var Elin Hansson, verksamhetsutvecklare inom katolsk bildning och kultur och inom Möten i Jerusalem i Bilda Mitt.

Elin hade besökt Hållandsgården och visste att det där finns en Jerusalem-modell i täljsten och att gården dessutom ligger intill S:t Olavsleden, världens nordligaste pilgrimsled. Hon visste att en vistelse på Hållandsgården var något speciellt. Platsen skulle kunna erbjuda en upplevelse som stämde väl överens med Bildas resor till Israel och Palestina, däribland just pilgrimsresor. Det kändes också viktigt att ha ett firande på en plats där Bilda inte har så mycket verksamhet, att ge möjlighet för alla att delta i vår verksamhet och skapa nya kontakter. Och självklart anpassat efter den rådande pandemin.

Fram växte ett arrangemang som bjöd på en Jerusalemupplevelse, pilgrimsvandring, mat och musik. När det inte gick att resa till Jerusalem fick täljstensmodellen av Jerusalem, så som det såg ut på Jesu tid, vara en utgångspunkt för att fira och berätta om studiecentret samt om den verksamhet inom Möten i Jerusalem som Bilda har i Sverige.

– Pilgrimsvandringen längs S:t Olavsleden var ett sätt att knyta an till våra pilgrimsstudieresor i Israel och Palestina men också ett sätt att lyfta det som finns på våra utposter. Ett sätt att lyfta folkbildning och vår historia där vi bor för fler, berättar Elin och fortsätter:

– På vägen tillbaka fick vi fika i själstugan. Där fick vi en stunds stillhet i att stanna upp och möta oss själva. Det är också något som våra studieresor och folkbildningen handlar om. Att i mötet med varandra händer det något och

sedan får jag stilla mig och reflektera över vad det är som har hänt i mötet med andra och mig själv.

En gemensam jubileumsmiddag var också given eftersom många hade rest långt för att delta. Precis som på Bildas studieresor, fick deltagarna mat som berättade om platsens kultur och historia.

Björn Gimstedt, musiker och konstnär från Sundsvall som tilldelades Studieförbundet Bildas Mellanösternstipendium 2020, skrev och framförde en jubileumskonsert i Hållandsgårdens stavkyrka tillsammans med Sofia Sahlin, musiker och styrelseordförande i Bilda Mitt. Här framfördes bland annat den av Björn Gimstedt nyskrivna låten "Jerusalem Blues".

Hania Kassicieh-Persekian, som är programkoordinator på studiecentret i Jerusalem, och flera andra personer med koppling till studiecentret hade intervjuats på förhand och dessa filmer visades under dagen och finns även som studiematerial.

På frågan om det är något särskilt hon vill lyfta fram svarar Elin:

– Det hade inte varit ett riktigt firande utan vår kollega Hania Kassicieh-Persekian. Vi fick också träffa henne live via Teams när hon stod på taket på studiecentret i Jerusalem och visade oss lite av utsikten runt gamla stan. En av våra deltagare utbrast: "Är detta på riktigt nu?" Vi avslutade samtalet med ett fyrfaldigt hurrande för SCSC 30 år.

Cirkelledarutveckling

7 670
aktiva cirkelledare

CIRKELLEDARNAS KOMPETENS och engagemang är en viktig grund för Bildas verksamhet. Det bekräftar också Folkbildningsrådet, som menar att cirkelledarnas kompetens är den viktigaste kvalitetsindikatorn. Arbetet med cirkelledarutveckling kan beskrivas stå på tre ben: kvalitativa utbildningar och stöd, uppföljning och kontroll samt samordning och samarbete.

Coronapandemins fortsatta påverkan på verksamheten under 2021 var på flera sätt utmanande för cirkelledarna. Distansverksamhet och digitalisering innebär många möjligheter, men upplevdes också som mer krävande under det andra pandemiåret. Utöver att själva verksamheten skedde på distans genomfördes alla utbildningar för cirkelledare digitalt liksom övrigt stöd och kontakten med Bilda. Motivationen till att delta på distans minskade, vilket gjorde att färre cirkelledare deltog i Bildas utbildningar under det andra pandemiåret jämfört med det första.

Fokus på uppföljning och kontroll

Under 2021 hade vi stort fokus på uppföljning och kontroll, inte minst för att Folkbildningsrådet utökade sina krav på uppföljning. Vi har under flera år redovisat andelen cirkelledare som fått introduktion och grundutbildning och strävade även under 2021 mot att alla cirkelledare ska ha den grundläggande kompetensen. Kontrollen omfattar nu all utbildning vi erbjuder som rör villkoren. Under 2021 beslutades också att samtliga arrangemang ska redovisas digitalt från och med 2022. Ett stort arbete gjordes därför förbundsgemensamt och regionalt för att möjliggöra övergången till e-rapportering.

En viktig del i att alla cirkelledare ska känna till villkoren är att alla ska förstå villkoren för folkbildningen. Att översätta och utbilda på olika språk var därför en viktig åtgärd. Under året tog vi till exempel fram ett ledarbrev med all viktig information för cirkelledare på svenska och lätt svenska. Folkbildningsrådet annonserade att det kommer en folder för alla cirkelledare inom folkbildningen, vilket ledde till att Bilda inväntar den i stället för att översätta den egna informationen om folkbildningens villkor till flera språk.

Satsning på digital kompetens

De digitala arbetssätt som pandemin tvingat fram stärkte vårt arbete med samordning och samarbete, mellan regioner men främst förbundsgemensamt. En stor satsning på nationella cirkelledarutbildningar gjordes under 2021. Bilda tog bland annat fram fem digitala utbildningar för att stötta cirkelledare i digital omställning. Dessa kan genomföras när det passar var och en.

Kopplat till detta samordnade vi nationella utbildningstillfällen där ledare från hela landet kunde ansluta och vara med på distans. Tack vare det kunde vi erbjuda 21 nationella utbildningar bara under hösten. Under våren 2022 omfattar planen att möta efterfrågan på utbildning i e-tjänster.

Stöd i digital omställning

Ett annat fokus under året var att Bildas verksamhetsutvecklare stöttade cirkelledare i att ställa om till distansverksamhet. Lika viktigt var det att ha fortsatt kontakt med de cirkelledare som inte såg möjligheter att genomföra verksamheten digitalt. Syftet var att ge stöd i att och föra dialog kring hur fysisk verksamhet kan komma igång så snart den möjligheten finns.

Psykisk ohälsa hos unga – ny cirkelledarutbildning

Bilda skapade under året ett nytt utbildningserbjudande för cirkelledare. Tack vare projektet *Oss unga emellan*, som är ett samarbete mellan Bilda och föreningen Mind, kunde vi erbjuda den nya ledarutbildningen "Vara nere". Syftet var att öka kunskapen om psykisk ohälsa samt stärka tryggheten och handlingsbenägenheten hos ledare som möter unga. Det är en viktig utbildning som breddar Bildas erbjudande. Det är en utbildning i två delar, en digital del som man gör på egen hand och en gruppdeltagande del som man gör tillsammans med andra.

Under 2021 hade Bilda 7 670 aktiva ledare. Av dessa var 5 882 huvudledare, varav 5 253 var godkända ledare och 4 301 hade genomgått cirkelledarutbildningen.

”Det blev ett helt annat fokus digitalt”

Att träffas och spela musik tillsammans – det kan väl aldrig gå att göra digitalt? Inget kan väl ersätta känslan av att uppgå i musiken tillsammans och känna hur musiken förenar? Njae, kanske inte. Men nästan, menar fiolpedagogen Maria Jonsson.

FOLKMUSIKENS HUS har i samarbete med Bilda anordnat kurser i fiol med Maria under flera års tid. Pandemin ställde naturligtvis nya krav. I stället för att ses och spela folkmusik tillsammans, fick det göras via Zoom. Deltagarna stängde av sina mikrofoner och Maria Jonsson gav instruktioner. Sedan spelade alla samtidigt – men de hörde bara sig själva och läraren.

– I vanliga fall brukar jag ha den här sortens kurs i helgrupp, där alla träffas och spelar tillsammans. Det är ju helt omöjligt att göra online. Men i och med den blev digital fick vi möjlighet att fokusera på någonting helt annat, som är svårt att göra i helgrupp.

Nämligen vad?

– Att lyssna på sig själv och sitt eget spel. När man är i en stor grupp hör man ju inte sig själv. Då hör man bara helheten och summan av alla som spelar. Det blir en helt annan grej och upplevelsen blir i fokus. Det låter mycket. Och bra. Här blev det ett helt annat fokus, säger Maria Jonsson.

Innan kursen hade hon förberett en playlist på Youtube med exempel och övningar. Under kursen fick deltagarna även en kort stund på tu man hand med henne för att gå igenom övningar och ställa frågor.

Hur tycker du själv att det gick?

– Det kan inte ersätta det fysiska mötet, att träffas och spela tillsammans. Det blir något annat, med en annan kvalitet. Jag tror många var väldigt glada och nöjda med det.

Och hur ser framtiden ut för kursen? Ska du köra den igen?

– Jag tror det blir fler omgångar. Intresset är faktiskt rätt stort, framför allt eftersom folk inte behöver resa så långt. Det spelar ingen roll om du sitter i Östersund, Kalmar eller här i Falun. Det öppnar ju helt nya möjligheter med det digitala.

Fiolpedagogen Maria Jonsson.

Det spelar ingen roll om du sitter i Östersund, Kalmar eller här i Falun. Det öppnar ju helt nya möjligheter med det digitala.

Stödfunktioner

HR

HR-enheten på Bilda har ett organisationsövergripande uppdrag som i huvudsak syftar till att utveckla och ge stöd i personalrelaterade processer. Vi arbetar för att all personal ska ha en bra och utvecklande arbetsmiljö där alla kan vara sitt bästa jag. Ett aktivt medarbetarskap i kombination med ett moget och medvetet ledarskap skapar förutsättningar för att vi tillsammans kan utföra högkvalitativ verksamhet och bidra till Bildas övergripande mål och vision.

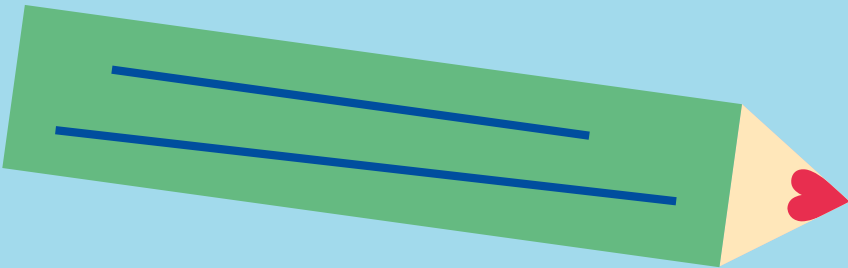
Covid-19 påverkade även under 2021 vad HR arbetade med och prioriterade. Bland annat ingick HR i organisationens krisledningsteam. Stort fokus låg på att hantera arbetsmiljörelaterade frågor under pandemins upp- och nedgångar. Som ett stöd i detta arbete genomfördes digitala pulsmätningar en gång per månad där samtliga medarbetare svarade på ett antal frågor. Genom detta kunde vi följa och löpande agera på hur medarbetarna mår fysiskt och

mentalt, under året samt vilken typ av stöd de hade behov av. Hur det framtida arbetslivet, post-covid, ska se ut för anställda i Bilda var under hösten en central fråga för HR och organisationens ledning.

Under senhösten 2021 genomfördes en medarbetarundersökning vars resultat bearbetades och följdes upp under vintern. En annan central fråga var säkerhets- och krishantering, både i relation till Bildas verksamhet vid SCSC och verksamheten i Sverige.

Under 2021 togs en digital utbildning med fokus på värderingskonflikter, normer och antidiskriminering fram, som är obligatorisk för alla anställda. Även ett antal obligatoriska basutbildningar med fokus på digital kompetens togs fram och genomfördes under året. I samarbete med Linköpings universitet genomfördes utbildningen *Folkbildningens Idé och Utveckling* för första gången som en uppdragsutbildning för anställda inom Bilda.

Antal anställda vid studieårets slut samt en jämförelse mellan studieåren 2021–2017					
	2021	2020	2019	2018	2017
Regioner	269	249	255	254	247
Förbundskansliet	40	38	38	37	35
Totalt	309	287	293	291	290
Summa heltidstjänster	261	243	246	245	240

Ekonomi och administration

Inom Bildas stödfunktioner ekonomi och administration var fokus under året att utveckla och förbättra nya arbetsrutiner och digitala arbetssätt. Nya ekonomisystem implementerades och befintliga uppgraderades, vilket bland annat medförde effektivare inskanning av leverantörsfakturer och en helt ny möjlighet för enklare och mer funktionell uppföljning och analys av ekonomi och verksamhet med hjälp av systemet Hypergene. Löneadministrationen lades under året ut på entreprenad i syfte att effektivisera arbetet samt säkerställa kvaliteten. Under 2022 övergår Bilda till ett nytt lönesystem, vilket ger möjlighet att integrera detta med ett

efterfrågat personalhanterings- och HR-system.

Under 2020 driftsattes en ny digital rapporteringstjänst, e-tjänster, i studieförbundens gemensamma verksamhetsrapporteringssystem Gustav. E-tjänster uppgraderades och anpassades under året för att förenkla och möjliggöra 100 procent digital rapportering, som blir ett krav från Folkbildningsrådet 2022. Exempelvis finns instruktionsfilmer på olika språk för att tillgängliggöra för fler. Under året fördjupades användningen av PBI, ett system för uppföljning av verksamhet gemensamt för alla studieförbund. Det gör jämförelser av personuppgifter möjligt, vilket underlättar granskning studieförbunden emellan.

Kommunikation

Bildas kommunikationsarbete stödjer verksamhetsmålen och syftar till att synliggöra Bildas verksamhet och idé, för att attrahera fler deltagare till verksamheten och skapa förtroendefulla relationer. Under 2021 påverkades arbetet fortsatt av pandemin, med bland annat stöd till anpassad verksamhet och satsningar på digital omställning. Kommunikationsfunktionen ingick även i det förbundsgemensamma kristeamet som arbetade med hanteringen av covid-19 inom Bilda.

Som ett led i att synliggöra Bildas verksamhet och idé skapades kampanjen ”Bilda för livet”, som samlar berättelser från verksamheten. Våren 2021 inleddes ett gemensamt arbete tillsammans med övriga studieförbund och branschorganisationen Studieförbunden i samverkan kring

Bildningsresan. Det är en samtalsturné på sex orter under 2021–22, varav Bilda medverkar på två, där studieförbunden möter och samtalar med politiker i syfte att visa exempel på studieförbundens bredd och bidra till en fördjupad förståelse av folkbildningen och hur den bidrar till såväl enskilda människors som samhällets utveckling.

Det kontinuerliga förbättringsarbetet fortsatte under året, bland annat med anpassningar på webbplatsen för ökad användarvänlighet och tillgänglighet samt anpassningar i sociala medier. En budskapshierarki togs fram och ligger som grund för det förbundsgemensamma kommunikationsarbetet. Arbetet med förbundsgemensam kanalstrategi inleddes under året. En workshop kring Bildas grafiska profil genomfördes för alla kommunikatörer och uppdateringar ska ske under 2022.

IT

IT-enheten är Bildas stöd för utveckling, drift samt service och support inom områdena IT och telefoni. Fokus är att Bilda ska vara en modern och effektiv IT-arbetsplats med moderna och kostnadseffektiva systemlösningar och IT-tjänster.

Under våren 2021 slutfördes föregående års projekt som innebar byte av IT-leverantör och konsolidering av IT-gemensamma resurser. En del i det arbetet är flytt av administration av datorer och telefoner till en ny plattform.

En säkerhetsrevision med efterföljande åtgärder genomfördes liksom regler för GDPR-efterlevnad. Under våren och hösten ledde IT arbetet med att uppgradera och byta ut ekonomiprogrammen, införde ett nytt Citrixskrivbord som bland annat möjliggör koppling till Microsoft 365, samt byte från Office 2016 till Office 365 så att alla användare nu har det.

Avtal med teleoperatör, teleappleverantör och leverantör av multifunktionsskrivare omförhandlades. Översyn av användarguider och introduktion för nyanställda genomfördes och uppdatering och fler guider tas fram under det kommande året.

Kvalitetsarbete

Ett systematiskt kvalitetsarbete bidrar till att skapa en kultur av transparens och ansvarighet. När verksamhetens styrning och kontroll tydliggörs och synliggörs, skapar det trygghet för både personal och ledning.

Systematiskt kvalitetsarbete

Bilda har ett helhetsperspektiv på kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet handlar i grunden om att säkerställa att verksamheten genomförs enligt gällande regelverk och är i linje med statens folkbildningspolitiska syften med stödet till folkbildningen, Bildas ändamålsparagraf, Bildas strategidokument Möten över gränser och verksamhetsplaner. I allt vårt arbete strävar vi efter att säkra god kvalitet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska avspegla alla nivåer och innefattar såväl administration som verksamhetsformer och innehåll.

Ansvarsfördelning mellan kansli och regioner

Förbundskansliet har det huvudsakliga ansvaret för att kvalitetssäkra den verksamhet som rapporteras för statsbidrag, men även regionerna arbetar aktivt och löpande med kvalitetssäkring. Kansliets och regionernas funktionsansvariga för ekonomi, rapportering och kvalitet möts regelbundet för samråd och utvecklingsarbete.

Bildas internkontroll har sin utgångspunkt i Folkbildningsrådets anvisningar för folkbildningsverksamheten som reglerar Bildas kärnverksamhet. Fokus ligger därför på den operativa och rapporteringsmässiga nivån som är central inom folkbildningsverksamheten.

Förbundskansliet arbetar med riskanalys och åtgärdsarbete på olika nivåer inom Bilda och säkerställer att lärdomar, nya rutiner och instruktioner sprids i organisationen. Riskhantering sker framför allt genom förebyggande insatser. Kvalitetsarbete på regionnivå handlar bland annat om att säkerställa god intern kontroll och verksamhetsstyrning genom

att exempelvis skapa rutiner för ekonomi och rapportering, fördela ansvar, genomföra riskanalyser och arbeta med handlings- och åtgärdsplaner. Kansliet stöder regionernas arbete genom instruktioner, mallar och lathundar.

Särskild kontroll

Under 2021 genomfördes en fördjupad granskning av folkbildningsverksamheten 2020 i samtliga sex regioner. På samma sätt genomförs en granskning av 2021 års verksamhet under 2022. Kontrollen syftade till att granska om verksamheten genomförts enligt anvisningar och krav, följa upp regionens arbete med internkontroll, granska särskilt riskfyllda verksamhetsområden och stödja regionernas kvalitetsarbete.

Granskningen genomfördes delvis med stöd av Studieförbundens nya granskningsverktyg och arbetssätt för att kvalitetssäkra folkbildningsverksamheten. De årliga granskningarna resulterade i ett tiotal förbundsgemensamma åtgärdsplaner och rekommendationer som ska bearbetas under 2022–2023.

Bilda redovisar årligen genomförandet och resultatet av bland annat granskningar och justeringar av den statsbidragsberättigade verksamheten till Folkbildningsrådet.

Deltagarnas upplevda betydelse av studiecirklar

Bilda genomför årligen deltagarenkäter för att mäta vad studiecirkeln betytt för våra deltagare. I deltagarenkäten ställer vi frågor om deltagarnas lärande, delaktighet, egenmakt, meningsskapande och engagemang.

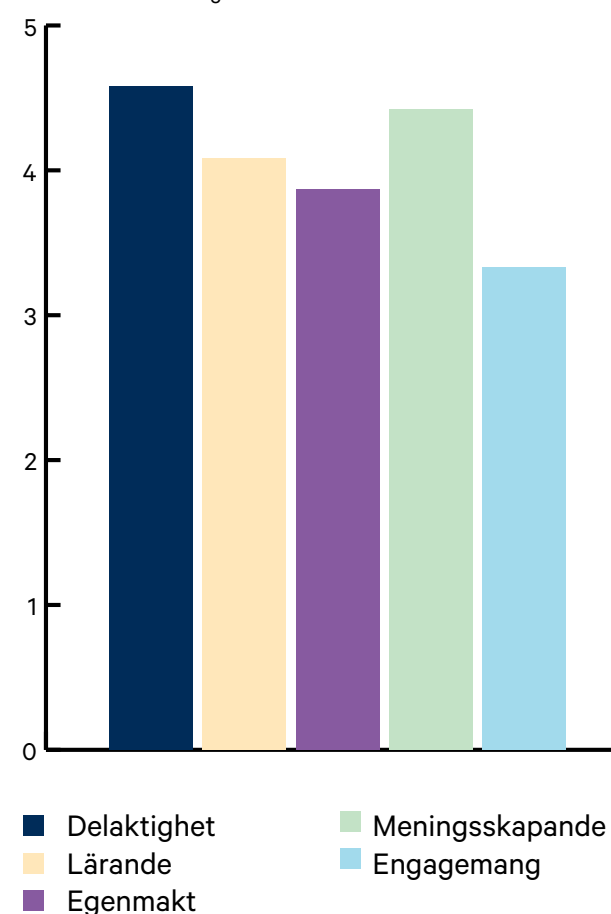
Enkäten fängade upp den studiecirkelverksamhet som slutrapporterades under 2021. Omfattningen av verksamheten var betydligt mindre än normalt, på grund av coronapandemin och restriktionerna. 1 384 av 9 688 deltagare (14 %) svarade på enkäten. Siffrorna anger medelvärdet för de tre frågor som hör till respektive område.

Enkätundersökningen visar att studiecirklar framför allt upplevs skapa delaktighet och mening. Det ligger i linje med vad forskningen konstaterar om studieförbundens bidrag och värden, nämligen att folkbildningens ideella och meningsskapande dimensioner är starka. Deltagarna rankar sitt lärande relativt högt, men delaktigheten i lärprocessen och gemenskapen med andra värderas ännu högre. Folkbildning handlar också om att stärka individers självförtroende och självbild. Därför ställer vi även frågor om deras egenmakt stärkts. En stor andel deltagare uppger även att studiecirkeln lett till att deras ideella engagemang ökat på olika sätt.

En jämförelse med tidigare mätningar visar att deltagarnas skattning av cirklarnas betydelse är stabilt och har inte påverkats nämnvärt av pandemin.

Deltagarintervjuer 2021

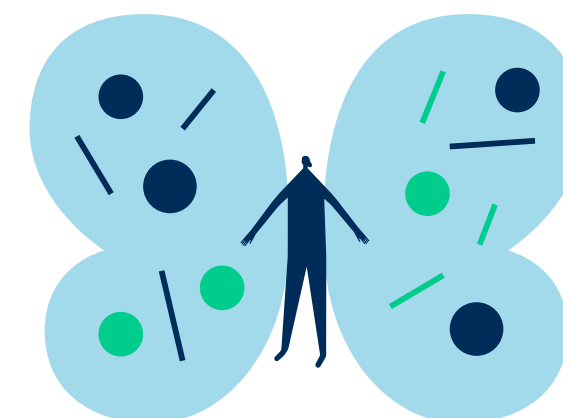
Skala 1-5 där 5 är högst värde.

Projektstödsfunktionen

Bildas projektverksamhet har vuxit under de senaste åren och blir en allt viktigare del av verksamheten. Den centrala projektstödsfunktionens syfte är att stödja regionerna att bereda, följa upp och utvärdera projekt genom att tillhandahålla projektmallar och verktyg och bygga projektkompetens inom Bilda genom rådgivning, stöd i ansökanförfarandet och utbildning. Under 2021 ansökte och beviljades sammanlagt tio projekt med medel från andra bidragsgivare och finansiärer än Folkbildningsrådet.

När verksamhetens styrning och kontroll tydliggörs och synliggörs, skapar det trygghet för både personal och ledning.

Långsiktig verksamhetsinriktning

PÅ FÖRBUNDSSTÄMMAN 2016 fastställdes Bildas strategidokument 2017-2021 *Möten över gränser*, som ligger till grund för verksamhetens nuvarande inriktning. Ett omfattande arbete tillsammans med medlemsorganisationer, förtroendevalda och medarbetare ledde fram till strategin som består av tio strategiska teman och prioriteringar. På förbundsstämman 2020 fattades beslut om att förlänga dokumentet fram till stämman 2022, samtidigt som arbetet med att ta fram Bildas långsiktiga verksamhetsinriktning ska pågå.

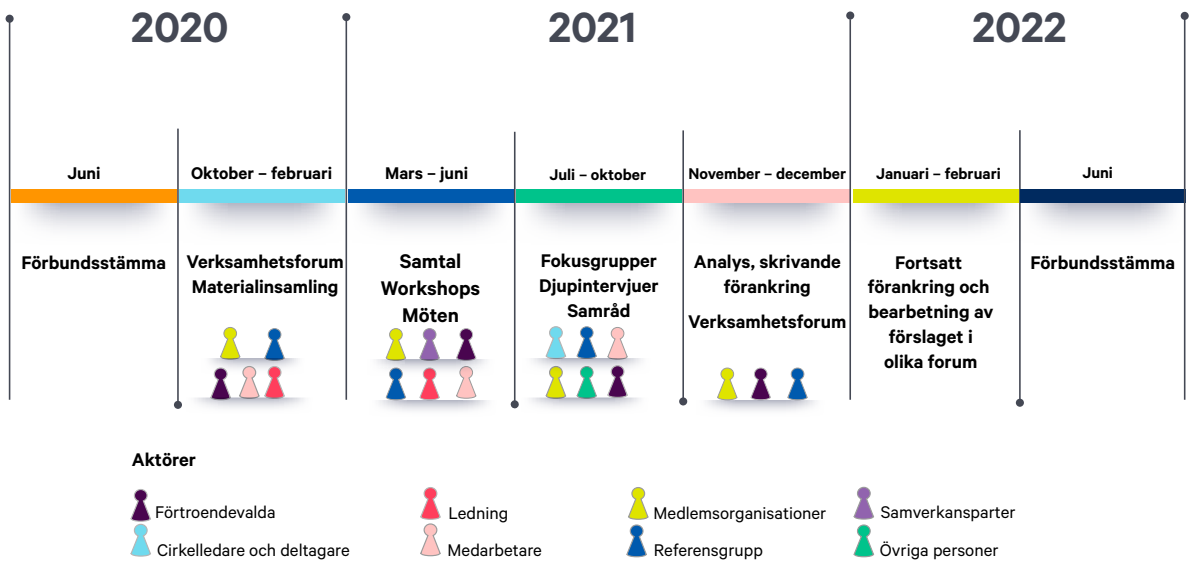
Detta idé- och strategiarbetet inleddes således i samband med verksamhetsforum hösten 2020 då Bildas medlemsorganisationer samlades. Samma höst formades ett projekt där styrgruppen utgjordes av förbundsordförande, vice förbundsordförande och förbundsrektor. För arbetet tillsattes även en referensgrupp med företrädare för några av Bildas medlemsorganisationer samt ledamöter i regionstyrelser. Tankar, erfarenheter och idéer fångades upp via samtal, intervjuer och olika mötesplatser. I arbetet har förtroendevalda, representanter för Bildas medlemsorganisationer, samverkansparter, medarbetare och andra personer i Bildas närhet deltagit.

Arbetet delades upp i två delar: en som handlar om Bildas identitet och en annan som beskriver den långsiktiga verksamhetsinriktningen.

Strategiska teman och prioriteringar 2017 – 2021

- Religion, tro och kyrka.
- Kultur och kreativitet.
- Etablering och egenmakt.
- Mångfald, jämställdhet och mänsklig värdighet.
- Den digitala människan.
- Mellanöstern.
- Samhällsliv och civilsamhälle.
- Hälsa och livstolkning.
- Ett hållbart samhälle.
- Ledarutveckling.

Projektgruppen sammanställde det inkomna underlaget och presenterade det på verksamhetsforum hösten 2021. Därefter bearbetades förslag och texter ytterligare inför beslut i förbundsstyrelsen i januari 2022 om ett förslag som därefter skickades på remiss till medlemsorganisationer och regioner. Förslag till långsiktig verksamhetsinriktning presenteras på förbundsstämman 2022.

Bildas folkbildningspris

Cecilia Hjorth Attefall,
Berit Carlström.

UNDER 2021 INSTIFTADES BILDAS FOLKBILDNINGSPRIS som ska uppmärksamma en person som har gjort en betydande folkbildningsinsats med anknytning till Bildas kultur- och bildningsverksamhet. En person som, enskilt eller i samverkan med andra, har bidragit till att människor möts och utvecklas tillsammans och till att stärka framtidens folkbildning. Det var ett öppet nomineringsförfarande och prisutdelningen skedde på Dagengalan, i samverkan med tidningen Dagen, i Pingstkyrkan i Örebro i november 2021, samt sändes digitalt. Det går också att se i efterhand på Youtube.

Berit Carlström, cirkelledare och inspirationsföreläsare i Örebro, tilldelades Bildas folkbildningspris 2021 för sitt långa engagemang inom folkbildningen som bygger på en stark passion för ett livslångt lärande och förmåga att sätta deltagaren i fokus.

– Det känns oerhört fint att ha det här priset i ryggen. Nu känner jag mig ännu mer inspirerad att fortsätta mitt arbete. Jag har blivit oerhört berikad av att möta så många generationer i de cirklar jag har lett. Jag älskar bordssamtalen då alla kommer till tals på lika

villkor och kan samtala om livet som det utvecklas genom barndom, ungdom, vuxendom och ålderdom, sa Berit Carlström när hon tog emot priset.

Juryns motivering löd: *”För hennes starka passion för att lärandet fortsätter hela livet, för att lyfta åldrandet och skapa mötesplatser för äldre att få samtala. Hon har ett mångårigt engagemang i folkbildningen och har utvecklat Bilda-materialet ”Seniorsamtal”, som i hög grad bidragit till att fördjupa samtalen kring att åldras. Som både cirkelledare och inspirationsföreläsare hjälper hon människor 65+ att känna att de växer och får perspektiv på sina liv. Hon är folkbildande i sitt sätt att sätta deltagaren i fokus och en förebild för det livslånga lärandet.”*

Övriga nominerade var Mouner Jabbour, som är scoutledare i Suryoyo Ortodoxa Scoutförbund (SOSF) och har arbetat med att utveckla musikverksamheten, och Rune Larsson, cirkelledare i Bilda Sydvest där han har skapat mängder av studiecirklar och kulturarrangemang i samarbete med Bilda, däribland många allsångsstunder på äldreboenden.

Studieförbundet Bildas organisation

Studieförbundet Bilda är ett av Sveriges tio studieförbund. Bilda är organiserat i sex regioner och ett förbundskansli. Varje enskild Bildaregion har sin egen styrelse och stämma och upprättar årligen en verksamhetsberättelse, vilken omfattar beskrivning av verksamheten, och därtill en årsredovisning för det gångna året. I den här verksamhetsberättelsen beskrivs förbundets totala verksamhet. Riksorganisationens ekonomiska förvaltning redogörs för i årsredovisningen.

Studieförbundet Bildas Stödfond ingår i riksorganisationens förvaltning men redovisas separat. Enligt Studieförbundet Bildas stadgar hålls ordinarie förbundsstämma vartannat år.

Förbundsstyrelsen

Styrelsen har sedan den ordinarie förbundsstämman den 5 juni 2020 haft följande sammansättning:
Ordförande, Cecilia Hjorth Attefall
Vice ordförande: Ulrika Erlandsson
Yusuf Aydin
Christer Boström
Roland Gustafsson
Peter Hovlund
Helena Höij
Maria Kabatanya
Olivier Keouosso
Lena Malmborg
Mia Nilson
Sofia Sahlin
Mikel Shenouda

Förbundsstyrelsen har under 2021 haft 7 sammanträden.

Förbundsstyrelsens arbetsutskott

Arbetsutskottet har sedan den ordinarie förbundsstämman den 5 juni 2020 och fram till den 28 maj 2021 haft följande sammansättning:
Cecilia Hjorth Attefall
Ulrika Erlandsson
Yusuf Aydin
Roland Gustafsson
Christer Boström

Arbetsutskottet har från och med den 28 maj 2021 haft följande sammansättning:
Cecilia Hjorth Attefall
Ulrika Erlandsson
Yusuf Aydin

Utskottet för Stödfonden

Stödfondens utskott har sedan den ordinarie förbundsstämman den 5 juni 2020 haft följande sammansättning:
Christer Boström, ordförande
Peter Asplund
Marie Carlsson
Thord-Ove Thordson
Lena Jaremo

Stödfondens utskott har under 2021 inte haft något sammanträde.

Bildas regioner

Studieförbundet Bilda Sydväst
Studieförbundet Bilda Sydöst
Studieförbundet Bilda Svealand
Studieförbundet Bilda Öst
Studieförbundet Bilda Mitt
Studieförbundet Bilda Nord

Medlemsorganisationer

Studieförbundet Bilda hade den 31 december 2021 47 medlemsorganisationer.

Armeniska Apostoliska kyrkan
Betaniastiftelsen
Den Georgiska Ortodoxa Kyrkans
Helige Giorgis Församling
Etiopiska ortodoxa tewahedokyrkan –
Ärkestiftet i Sverige
Evangeliska Frikyrkan
EQ kvinna
Equmenia
Equmeniakyrkan
Equmeniakyrkans sångarförbund
Frälsningsarmén
Frälsningsarméns, musik
Frälsningsarméns ungdomsförbund
Förbundet för kristen humanism och samhällssyn
Föreningen Furuboda
Föreningen Syskonbandet
Grekisk-ortodoxa kyrkan
Hela Människan
Koptiska Ortodoxa kyrkan
Koptiska ortodoxa ungdomsförbundet
KRIK - Kristen Idrottskontakt
Kristna Fredsrörelsen
Kristna Publicistförbundet
Kristna Studentrörelsen i Sverige (KRIS)
Makedonska Ortodoxa kyrkan
Pingst – fria församlingar i samverkan
Pingst Ung
Reach
Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG)
Rumänska ortodoxa stiftet i Norra Europa

Ryska ortodoxa kyrkan – Kristi förklarings församling
Ryska ortodoxa kyrkan (Moskvapatriarkatet)
Serbisk-ortodoxa kyrkan
Sport for Life
Stiftelsen Pingstförsamlingarnas
Skol- och Kursverksamhet
S:t Lukas
Stockholms katolska stift
Svenska Alliansmissionen
Svenska Alliansmissionens Ungdomsförbund
Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd
Sveriges Kristna Handikappförbund
Sveriges Unga Katoliker
Syrisk-ortodoxa patriarkatets ställföreträdarskap i Sverige
Syrisk-ortodoxa kyrkans ungdomsförbund
Syrisk-ortodoxa ungdomsförbundet inom
Ärkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien
Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sverige och
övriga Skandinavien
Suryoyo Ortodoxa Scoutförbundet
Vineyard Norden

Representation

Studieförbunden

Under 2021 har följande personer representerat Studieförbundet Bilda i Studieförbunden (studieförbundens bransch- och intresseorganisation)

Styrelsen:	Samuel Gustafsson
HR-nätverket:	Anna Ryberg
IT-samverkansgruppen:	Annika Widell
Etikgruppen:	Kati Hirvonen
Komnet:	Maria Ekelund
Musiknet:	Sara Thorstensson
Gustavansvarig:	Josefina Almhagen

Folkbildningsrådet

Under 2021 har följande personer representerat Studieförbundet Bilda i Folkbildningsrådet
Rapporteringsansvarig: Josefina Almhagen
Rådgivande gruppen för etik- och gränsdragningsfrågor för studieförbunden: Kati Hirvonen

Följeslagarprogrammet

Under 2021 har följande personer representerat Studieförbundet Bilda i följeslagarprogrammet inom Sveriges Kristna Råd: Lars-Inge Claesson och Mikael Ivarsson

Deverthska Kulturstiftelsen

Under 2021 har följande personer representerat Studieförbundet Bilda i Deverthska Kulturstiftelsen: Magnus Stenberg, Sara Thorstensson

Ideell Kulturallians

Under 2021 har Sara Thorstensson representerat Studieförbundet Bilda i Ideell Kultur Allians

Verksamhetskommentarer

Verksamhetsåret 2021 minskade den totala verksamhetsvolymen med cirka 25,4 procent jämfört med 2020. Utöver ordinarie folkbildningsverksamhet genomfördes under året även verksamhet inom de särskilda folkbildningssatsningarna *Svenska från dag ett, Vardagssvenska, Svenska för föräldralediga, Insatser för personer långt från arbetsmarknaden* samt *Arbetsmarknadsnära insatser på distans*. Dessa särskilda satsningar är inte medräknade i nedanstående värden.

Deltagarstatistik

Bilda hade sammanlagt 61 124 deltagare i cirkelverksamheten. Vår relativa andel unika deltagare bland studieförbunden var 11,1 procent, vilket kan jämföras med Bildas ”marknadsandel” på 9,1 procent av studieförbundens totala verksamhet baserat på studietimmar. Kulturprogrammen samlade totalt 526 174 deltagare i 10 524 olika arrangemang anordnade av Bilda under 2021.

Som en följd av pandemin och därmed minskad verksamhet genomförde Bilda färre arrangemang där deltagare med funktionsnedsättning gavs möjlighet att delta. Totalt deltog 18 666 deltagare med funktionsnedsättning i totalt 1 486 arrangemang.

Första pandemiåret 2020 ökade antalet yngre cirkeldeltagare märkbart jämfört med tidigare år. Den trenden höll i sig 2021 när 37 procent av deltagarna var yngre än 25 år (38 procent 2020 och 21procent 2019), 48 (45) procent var i åldrarna 25–65 och att 15 (17) procent var äldre än 65 år . När det gäller könsfördelning var en majoritet, 60 (57) procent av deltagarna, kvinnor.

Ämnesfördelning

Tyngdpunkten i cirkelverksamheten låg liksom tidigare år inom musikområdet som omfattade 40 (40) procent, medan livsåskådning/religion stod för 33 (30) procent av verksamheten.

Sedan 2015 betonar Folkbildningsrådet vikten av att den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten ska nå en större mångfald av människor. Därför mäter Bilda i vilken mån vi når många olika människor, alltså unika deltagare, och har målet att nå fler personer med kortare utbildning. Under 2021 minskade antalet deltagare som räknas som korttidsutbildade, det vill säga personer som har kortare utbildning än treårigt gymnasium och som fyllt 20 år, från 16 167 till 11 078. Det gäller korttidsutbildade inom studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet.

Fördelning mellan medlemsorganisationer

Mer än hälften, 62,9 (60) procent, av Bildas verksamhet skedde i samverkan med medlemsorganisationerna. 8,8 (7) procent genomfördes i egen regi, 16,2 (22) procent i samverkan med fria grupper och 12,1 (11) procent tillsammans med samverkande organisationer.

Verksamheten fördelar sig inbördes mellan medlemsorganisationerna enligt följande: Ekumeniakyrkan är den enskilt största samverkansparten med 9,5 (8,9) procent följd av Stockholms katolska stift med 6,7 (6,6) procent, Syrisk-ortodoxa patriarkatets ställföreträdarskap med 5,4 (4,7) procent, Koptiska ortodoxa kyrkan 4,9 (4,9) procent, Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sverige med 4,4 (2,7) procent, Bysantiska ortodoxa kyrkor med 2,8 (3,3) samt Pingst – fria församlingar i samverkan med 2,7 (3,0) procent.

Studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet					
	Timmar	Unika deltagare	Timmar per unik deltagare	Antal arrangemang	Unika deltagare per arrangemang
Egen verksamhet	28 975	5 903	4,9	973	6,1
Fria grupper	100 282	7 924	12,7	1 945	4,1
Ekumeniska organisationer	7 393	1 066	6,9	117	9,1
Frikyrkliga medlemsorganisationer	102 831	25 820	4,0	3 629	7,1
Katolska medlemsorganisationer	34 410	7 212	4,8	991	7,3
Ortodoxa medlemsorganisationer	180 421	8 252	21,9	2 707	3,0
Övriga samverkansparter	62 502	8 629	7,2	1 535	5,6
Medelvärde		64 806	8,9		6,0

Verksamhetsstatistik

Studieförbundet Bilda – per region										
Region	Studiecirklar		Annan folkbildnings- verksamhet		Kulturarrangemang			Totalt *		Jämfört
	Timmar		Timmar		Antal			Timmar		
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020		
Bilda Nord	16 193	22 780	2 184	2 955	485	891	22 742	33 754	-33%	
Bilda Mitt	67 854	115 690	11 465	12 877	1 466	2 596	92 513	151 931	-39%	
Bilda Svealand	24 651	38 465	17 163	16 929	962	1 274	50 472	66 860	-25%	
Bilda Öst	102 961	141 558	43 840	47 226	1 897	3 052	163 874	216 252	-24%	
Bilda Sydväst	37 564	48 230	16 803	17 567	3 035	2 552	81 682	88 765	-8%	
Bilda Sydöst	58 670	86 079	20 753	20 695	2 679	2 873	103 534	132 631	-22%	
Totalt Bilda	307 893	452 802	112 208	118 249	10 524	13 238	514 817	690 193	-25%	
* Kulturarrangemang räknas om till nio studietimmar per arrangemang.										

Kompletterande statistik till Folkbildningsrådet

Studiecirklar									
Region	Antal Arrangemang	Antal deltagare			Åldersgrupper			Unika delta- gare	Studie tim- mar
		Totalt	Kvinnor	Män	13-24	25-65	=>65		
Bilda Nord	394	2 422	1 490	932	419	1 191	812	1 662	16 193
Bilda Mitt	1 475	8 322	3 990	4 332	1 020	5 844	1 458	4 147	67 854
Bilda Svealand	633	4 496	2 740	1 756	780	1 958	1 758	3 095	24 651
Bilda Öst	1 976	12 583	7 201	5 382	4 222	6 560	1 801	7 089	102 961
Bilda Sydväst	988	7 075	4 468	2 607	1 545	3 712	1 818	4 402	37 564
Bilda Sydöst	1 243	7 869	4 011	3 858	1 941	4 537	1 391	5 238	58 670
Totalt Bilda	6 709	42 767	23 900	18 867	9 927	23 802	9 038	25 633	307 893

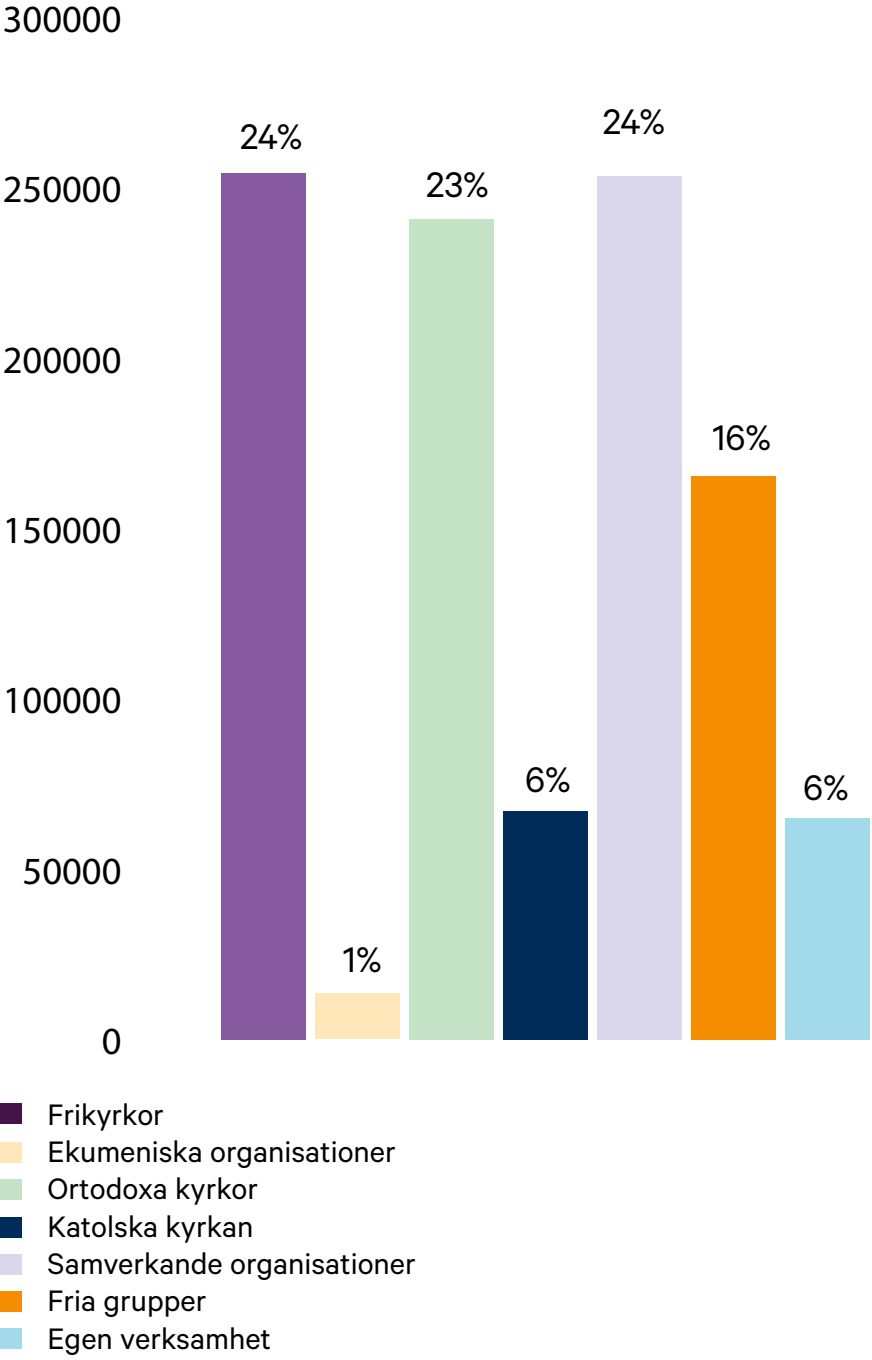
Annan folkbildningsverksamhet				
Region	Antal	Antal deltagare		Studie- timmar
	arrangemang	Totalt	Unika	
Bilda Nord	214	3 144	2 283	2 184
Bilda Mitt	724	8 971	5 900	11 465
Bilda Svealand	833	10 111	6 659	17 163
Bilda Öst	1 329	16 576	10 463	43 840
Bilda Sydväst	864	11 566	7 949	16 803
Bilda Sydöst	1 041	13 544	9 472	20 753
Totalt	5 005	63 912	42 726	112 208

Kulturprogram	
Antal	Antal
arrangemang	Deltagare
485	47 836
1 466	80 676
962	53 700
1 897	98 811
3 035	111 817
2 679	133 334
10 524	526 174

Verksamhet i samverkan med Bilda									
	Total timmar	Varav cirkel	Antal arr	Kvinnor	Män	Andel cirklar	Total *		Jäm- fört
	2021						2021	2020	21/20
Medlemsorganisationer									
Frikyrkor									
Ekumeniska församlingar	8 315	4 129	547	8 210	5 896	50%	8 315	10 202	-18%
Equmenia	5 282	1 380	224	1 624	1 370	26%	5 282	7 199	-27%
Equmeniakyrkan	49 204	18 541	3 464	54 662	37 347	38%	49 204	61 213	-20%
Evangeliska Frikyrkan	11 677	5 906	733	10 960	7 440	51%	11 677	14 576	-20%
Frälsningsarmén	5 501	2 603	334	5 167	2 775	47%	5 501	7 948	-31%
Pingst - fria församlingar i samverkan	13 932	7 826	893	18 866	16 344	56%	13 932	20 483	-32%
Svenska Alliansmissionen	7 941	2 706	560	15 026	11 964	34%	7 941	8 213	-3%
Vineyard Norden	326	172	25	285	281	53%	326	298	9%
Övriga frikyrkor och ungdomsförbund	653	178	62	481	472	27%	653	872	-25%
Ekumeniska organisationer	7 393	1 207	745	16 778	10 343	16%	7 393	6 731	10%
Ortodoxa kyrkor									
Bysantinska ortodoxa kyrkor	14 616	4 591	1 164	12 039	9 208	31%	14 616	22 923	-36%
Koptiska ortodoxa kyrkan	25 106	17 087	758	19 075	14 139	68%	25 106	33 957	-26%
Syrisk -ortodoxa patriarkatets stallf.	27 920	16 278	852	14 303	10 564	58%	27 920	32 420	-14%
Syrisk-ortodoxa ärkestiftet	22 746	14 072	722	12 852	11 440	62%	22 746	18 977	20%
Övriga ortodoxa kyrkor	90 037	59 414	2 007	21 987	17 611	66%	90 037	104 500	-14%
Katolska kyrkan									
Stockholms katolska stift	34 410	20 786	1 216	12 778	8 589	60%	34 410	45 281	-24%
Samverkande organisationer									
Övriga kyrkliga organisationer	14 984	7 355	708	10728	6 985	49%	14 984	13 362	12%
Övriga kulturföreningar	15 565	5 703	1197	25115	19 082	37%	15 565	14 461	8%
Övriga samverkande organisationer	31 908	13 683	1936	48075	32 039	43%	31 908	47 951	-33%
Fria grupper									
	83 603	71 666	2 409	29 678	28 115	86%	83 603	154 553	-46%
Egen verksamhet									
	45 665	33 995	1 788	24 537	20 665	74%	45 665	64 077	-29%

Sammanställningen innehåller kompletterande statistik utifrån Folkbildningsrådets riktlinjer om hur verksamhet ska rapporteras i verk-samhetsrapporten (årsredovisningen.)
* Kulturarrangemang räknas om till nio studietimmar per arrangemang.

Verksamhet i samverkan med Bilda

Ämnesindelning – studiecirkelar					
	Studietimmar	Andel	Antal arr	Kvinnor	Män
Allmän utbildning	6 178	2%	227	1 186	618
Pedagogik/ledarutv.	10 558	3%	250	851	747
Humaniora, språk, konst	240 375	78%	5 337	18 130	15 472
Rock	80 806		1 278	872	4 192
Kör	19 332		433	2 307	1 086
Övrig musik	5 726		186	350	846
Hantverk	10 454		297	1 928	310
Folkmusik/dans	8 112		234	882	533
Religion	91 792		2 247	8 768	2 670
Livsåskådning	1 072		59	311	142
Övrig humaniora, språk, konst	23 081		603	2 712	5 693
Samhälls o beteendevetenskap	15 012	5%	338	1 582	664
Naturvetenskap, matematik, data	2 828	1%	59	166	182
Teknik	0	0%	0	-	-
Lant o skogsbruk	0	0%	0	-	-
Hälso o sjukvård samt social omsorg	26 052	9%	321	997	900
Miljö, turism, idrott... (Tjänster)	6 890	2%	177	988	284
Övrigt	0	0%	0	-	-
Totalt Bilda	307 893	100%	6 709	23 900	18 867

Ämnesträdet är anpassat till EU-standard. Många av huvudområdena är inte relevanta för Studieförbundet Bilda

Ämnesfördelning studiecirkeltimmar

